

สถานภาพการศึกษาวรรณคดีจีนเรื่อง *ความฝันในหอแดง* 《红楼梦》 ในวงวิชาการไทยและจีน¹

ภูเทพ ประภากร^{1*}, กนกพร นุ่มทอง² และ ศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม²

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ประเทศไทย

² คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

The Dream of the Red Chamber 《红楼梦》: The State of Study of a Chinese Literary Work in Thai and Chinese Academic Fields

Puthep Prapagorn^{1*}, Kanokporn Numtong², and Siriwan Likhidcharoentham²

¹ Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University, Thailand

² Faculty of Humanities, Kasetsart University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 24 May 2022

Revised 17 June 2022

Accepted 1 August 2022

คำสำคัญ

ความฝันในหอแดง
สถานภาพการศึกษา
วงวิชาการไทยและจีน
วรรณคดีจีน

* Corresponding author

E-mail address:

prapagornputhep@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและศึกษาสถานภาพการศึกษาวรรณคดีเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในวงวิชาการของประเทศไทยและประเทศจีนในช่วงสองทศวรรษ ตั้งแต่ พ.ศ. 2545 - 2564 โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลสารสนเทศสำคัญที่รวบรวมผลงานวิจัย บทความวิชาการ และวิทยานิพนธ์ของทั้งสองประเทศ (Documentary Research) แหล่งสารสนเทศในประเทศไทยรวบรวมจากเว็บไซต์ ThaiJo และแหล่งสารสนเทศรวบรวมวิทยานิพนธ์ ThaiLIS สำหรับแหล่งสารสนเทศในประเทศจีน รวบรวมจากเว็บไซต์ฐานข้อมูลที่รวบรวมงานวิจัย วิทยานิพนธ์และบทความทางวิชาการที่ใช้อย่างแพร่หลาย คือ ฐานข้อมูล CNKI (中国知网) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านประวัติผู้ประพันธ์และผู้เขียนคำวิจารณ์ 2. ด้านการวิเคราะห์ตัวบทวรรณคดี 3. ด้านการวิเคราะห์การสร้างตัวละคร 4. ด้านการแปลหรือดัดแปลงวรรณคดีข้ามศาสตร์สาขาอื่น 5. ด้านศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง จากนั้นรวบรวมสถิตินำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางหรือแผนภูมิภาพ ผลการศึกษาพบว่าสถานภาพการศึกษาเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในวงวิชาการจีนและไทยมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ทั้งด้านปริมาณและความหลากหลายของขอบเขตการศึกษาวิจัย

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจของตัวละครสะใภ้ตระกูลจ่าจากวรรณคดีเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ของนายภูเทพ ประภากร โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.กนกพร นุ่มทอง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.ศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

โดยพบว่าในวงวิชาการจีนมีการต่อยอดการศึกษาวิจัยเรื่อง *ความผันใน หอแดง* ออกไปหลากหลายศาสตร์สาขา ทั้งยังนำแนวคิดการวิเคราะห์ วรรณกรรมของตะวันตกมาใช้ในการศึกษาเพิ่มเติม หนึ่งในวงวิชาการจีน ปรากฏขอบเขตการศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ประวัติผู้ประพันธ์และผู้เขียน คำวิจารณ์ ตัวบทวรรณคดี ตัวละคร องค์ประกอบอื่น พร้อมทั้งมีการรายงาน ผลการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สถานภาพของเรื่อง *ความผันในหอแดง* ในวงวรรณกรรมและวงวิชาการจีนมีความมั่นคง พัฒนาอย่างต่อเนื่องในฐานะวรรณคดีเอกของชาวจีน สำหรับวงวิชาการไทย พบว่า มีจำนวนผลงานเกี่ยวกับเรื่อง *ความผันในหอแดง* น้อยมาก เนื่องจากฉบับแปลภาษาไทยที่มีความสมบูรณ์มีเพียงฉบับเดียว อีกทั้ง การศึกษาเรื่อง *ความผันในหอแดง* ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ยังจำกัด อยู่เฉพาะในแวดวงของผู้สนใจซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก รวมทั้งขอบเขต การศึกษายังจำกัดเนื้อหาเฉพาะด้านตัวละครสตรีที่สำคัญเท่านั้น ในวงวิชาการไทยยังมีเนื้อหาอีกหลายแง่มุมที่นักวิชาการไทยสามารถ ศึกษาเพิ่มเติมได้ เช่น ด้านการแปลเป็นภาษาไทย ด้านวัฒนธรรมประเพณี หรือด้านการดัดแปลงข้ามศาสตร์ ซึ่งผู้สนใจหรือนักวิชาการไทยยังจะ สามารถศึกษาวิจัยประเด็นดังกล่าว เพื่อให้วรรณคดีเรื่องนี้เป็นที่รู้จัก ในสังคมไทยมากขึ้น

Keywords:

The Dream of the Red Chamber,
 a state of study,
 Thai and Chinese, academic
 fields,
 Chinese literature

Abstract

The research aims to explore and examine the state or situation of research studies of the Chinese literary work, *The Dream of the Red Chamber* in the academic fields of Thailand and China within the two-decade period from 2002-2021. This documentary research studied the documents and other information accessed from information technology (IT) resources where there are collections of related research studies, articles, and dissertations from both countries. In Thailand, the resources were ThaiJo and ThaiLIS websites, and in Chinese it was CNKI which is the prominent academic data base of the country. The five aspects studied included: 1) the biography of the author and the reviewers; 2) the analysis of the literary work; 3) the analysis of the characters; 4) the translations and adaptations across other disciplines, and 5) the issues of arts and culture. The data were analyzed and presented statistically in tables or diagrams. The results found that the state of study of *The Dream of the Red Chamber* in Thai and Chinese academic fields exhibited huge differences both in the quantity of research studies and the variations of research scopes. In the Chinese academic field, there was the continuation of the research studies on the novel in many distinct disciplines, and the employment of analytical concepts of Western literature. The biography of the author and the reviewers, the content of the novel, the characters and other components were studied, and there was constant reporting on the progression of the research activities regarding the novel. This strengthens the status of the novel in both literary and academic fields, and lead to its' consistent development as the masterpiece of Chinese literature. In Thailand, the study of the novel was found in limited numbers as there is only one complete version in Thai translation. In the past two decades, the study on the novel was quite limited to a very narrow circle from those who have genuine interest toward the work, and the scope of research focuses only on the few important female characters. Therefore, there are many aspects left to be studied, including the translating into Thai, issues about arts and culture or the adaptation across other disciplines. There are spacious gaps and aspects left for those people or Thai scholars who hold some interest in the novel to conduct research study in the future. With this, the circle of research study on the novel could be expanded and appreciated.

1. บทนำ

ความฝันในหอแดง หรือหงโหลวเหมิง 《红楼梦》 ผลงานการประพันธ์ของเฉาเสวี่ยฉิน (曹雪芹, ประมาณ ค.ศ. 1715-1763) นักประพันธ์สมัยราชวงศ์ชิง (ค.ศ. 1614-1911) เป็นวรรณคดีประเภทนิยายที่ได้รับการยอมรับ มีอิทธิพลอย่างกว้างขวางต่อวรรณคดีจีนและวรรณคดีโลก เห็นได้จากคำกล่าวยกย่องจากหลู่ซวี่น (鲁迅) บิดาแห่งวรรณกรรมสมัยใหม่ของประเทศจีน ซึ่งเคยกล่าวไว้ว่า “เมื่อความฝันในหอแดงถือกำเนิดขึ้น กลวิธีการเขียนและแนวคิดแบบโบราณ ได้ถูกทำลายลงไปแล้ว” (หยวนสิงเพย, 2014, น. 304) และยังมีคำกล่าวของเหมาเจ๋อตง (毛泽东, ค.ศ. 1893-1976) อดีตประธานาธิบดีจีนที่เคยแสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างประเทศจีนกับต่างชาติ โดยเป็นข้อความที่ปรากฏในหนังสืออภิปรายสิบความสัมพันธ์ 《论十大关系》 ตอนหนึ่งว่า “ประเทศจีนนอกจากมีพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาล ประชากรจำนวนมาก และมีประวัติศาสตร์อันยาวนานแล้ว ในด้านวรรณคดีมีเรื่องความฝันในหอแดงที่พอกัดเทียบประเทศอื่น ๆ ได้ แต่ยังมีอีกหลายด้านที่ยังเทียบเขาไม่ได้”² (“除了地大物博, 人口众多, 历史悠久, 以及在文学上有部《红楼梦》等等以外, 很多地方不如人家, 骄傲不起来。”) จากความเห็นข้างต้นของเหมาเจ๋อตง แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของวรรณคดีเรื่องนี้ ก่อให้เกิดนักวิชาการกลุ่ม “หอแดงวิทยา” (红学) ที่มุ่งมั่นศึกษาวรรณคดีในมิติต่าง ๆ

ความฝันในหอแดง มีชื่อเดิมว่า “บันทึกของศิลา” 《石头记》 เป็นวรรณคดีแนวสัจนิยม ซึ่งผู้ประพันธ์ต้องการสะท้อนว่าวรรณคดีเรื่องนี้มีเนื้อหาแนวสัจนิยมและแตกต่างไปจากงานประพันธ์อื่นในอดีต เห็นได้จากข้อความในตอนที่ 1 ของเรื่องทีกล่าวไว้ว่า

“...再者, 赤令世人换新眼目, 不比那些胡牵乱扯, 忽离忽遇, 满纸才人、淑女、子建、文君、红娘、小玉等通共熟套之旧稿。我师意为何如?”

“... (กล่าวถึงบทสนทนาระหว่างศิลาและนักพรต) อีกทั้ง เรื่องนี้จะเปลี่ยนความคิดของคนทั้งโลก โดยต่างไปจากการเขียนที่ใช้โครงเรื่องแบบโบราณประเภทเพื่อฝัน ไร้แก่นสาร หรือเรื่องวีรบุรุษ สตรีโฉมงาม อาทิ เรื่องของจื่อเจี้ยน เหวินจวิน หงเหนียง เสี่ยวอวี่³ ไม่ทราบว่าคุณอาจารย์คิดเห็นเช่นไร”

(เฉาเสวี่ยฉิน และ เกาเอ้อ, 2019, น. 3)

² การแปลทั้งหมดในบทความวิจัยนี้เป็นการแปลของผู้วิจัย

³ จื่อเจี้ยน เหวินจวิน หงเหนียง เสี่ยวอวี่ เหล่านี้คือรายนามบุคคลที่มีชื่อเสียงในอดีต ประกอบด้วย จื่อเจี้ยน คือชื่อรองของโจสิด (曹植) บุตรของโจโฉ (曹操) ในสมัยสามก๊ก เหวินจวินคือจ้าวเหวินจวิน (卓文君) สาวงามยุคต้นตะวันตกที่หนีตามซือหม่าเซียงหู่ (司马相如) หงเหนียงคือตัวละครสาวใช้จากนิยายสมัยราชวงศ์ถังเรื่องประวัติ อิงอิง 《莺莺传》 และเสี่ยวอวี่คือชุยเสี่ยวอวี่จากนิยายสมัยราชวงศ์ถังเรื่องประวัติ ชุยเสี่ยวอวี่ 《崔小玉传》

เรื่อง ความฝันในหอแดง สร้างขึ้นจากแรงบันดาลใจในประสบการณ์และชะตาชีวิตของครอบครัวตระกูลเฉา ซึ่งเฉาเสวียนฉินประพันธ์ขึ้นประมาณ ค.ศ. 1754 โดยเขียนบรรยายเรื่องราวความรุ่งเรืองของตระกูลในช่วงสมัยจักรพรรดิคังซีแห่งราชวงศ์ชิง ซึ่งเป็นช่วงเวลา que ี่ตระกูลเฉามีความสัมพันธ์กับจักรพรรดิคังซีอย่างแน่นแฟ้นและมีอำนาจในราชสำนัก ต่อมาเมื่อจักรพรรดิยงเจิ้งขึ้นครองราชย์ ครอบครัวตระกูลเฉาตกต่ำลงและพบเจอกับความล่มสลายถูกริบราชบาตร ชะตาชีวิตของเฉาเสวียนฉินจึงพลิกผันจากชนชั้นสูงสู่สามัญชนชั้นแค่น อักษรทุกตัวที่ปรากฏในวรรณคดีจึงเปรียบเสมือนการถ่ายทอดความทุกข์ยากและประสบการณ์ชีวิตของผู้ประพันธ์ เห็นได้จากคำปรารภในหนังสือ “จื่อเยี่ยนใจวิจารณ์บันทึกของศิลา” 《脂砚斋重评石头记》 ซึ่งเป็นหนังสือวิจารณ์ความฝันในหอแดงกล่าวว่า

漫言红袖啼痕重，更有情痴抱恨长。

字字看来皆是血，十年辛苦不寻常。

“แม้มีสตรีที่โศกเศร้า ยังมีเท่าบุรุษผู้โง่เขลาแบกแค้นไว้
ตัวอักษรทุกตัวล้วนมาจากโลหิต ความทุกข์ยากในชีวิตยาวนานกว่าสิบปี”

เนื่องจากสมัยราชวงศ์ชิงมีการควบคุมเนื้อหาในงานประพันธ์ เฉาเสวียนฉินจึงต้องใช้กลวิธีการเขียนที่หลีกเลี่ยงภพภัยใน “อาชญาทางอักษร” (文字狱)⁴ โดยมีการนำเทพภคณ์มจินเรื่อง “หนี่ว่วาซ่อมฟ้า” (女娲补天) มาใช้เปิดเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านเห็นว่าวรรณคดีเรื่องนี้มิได้เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองหรือมีเนื้อหาที่ขัดแย้งต่อนโยบายของราชสำนักซึ่งเป็นเพียงเรื่องบันเทิงคดีเท่านั้น ซึ่งเทพหนี่ว่วาเปรียบเสมือนตัวแทนของสตรีที่มีความสำคัญต่อโลก นอกจากนี้ยังมีตัวละครสตรีสำคัญอย่างจ่าหมู่ (贾母) เป็นตัวละครที่มีฐานะสูงสุดในตระกูลจ่าให้ผู้อ่านเห็นถึงสถานภาพและบทบาทของสตรีที่ต้องดูแลกิจการต่าง ๆ ภายในครอบครัวแทนบุรุษ และตัวละครแม่เผ่าหลิว (刘姥姥) เป็นตัวละครที่สื่อให้ผู้อ่านเห็นว่าสตรีสามัญชนมีฐานะยากจน แต่กลับสามารถช่วยแก้ไขสถานการณ์ที่เลวร้ายของครอบครัวตระกูลจ่าได้ ซึ่งตัวละครทั้ง 3 ตัวนี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของสตรีที่โดดเด่น สามารถช่วยแก้ปมปัญหาที่บุรุษสร้างไว้ได้ หนึ่ง ตัวละครในเรื่องมีมากกว่า 400 ตัว ในจำนวนนั้นมีตัวละครสตรีที่โดดเด่นมากถึง 200 กว่าตัว

วรรณคดีเรื่องนี้ชี้ให้ผู้อ่านเห็นถึงความสำคัญของสตรี สังกัดจากคำพูดของตัวละครที่สะท้อนให้ผู้อ่านตระหนักถึงในเรื่องดังกล่าว เช่น คำพูดของตัวละครเอกอย่างจ่าเป่าอี้วี่ (贾宝玉) ที่ปรากฏในตอนที่ 2 ของเรื่อง

⁴ อาชญาทางอักษรคือคดีที่เกิดจากการใช้ภาษาในบทประพันธ์ ซึ่งส่งผลให้ผู้ประพันธ์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องโทษจำคุกหรือประหารชีวิต ขั้นตอนของอาชญาทางภาษามี 3 ลำดับคือตรวจค้น (访书) ตีตราห้าม (禁书) และลงอาญา (文字狱) (พัชณี ตั้งยีนยง, 2555, น. 146)

“女儿是水作的骨肉，男人是泥作的骨肉。我见了女儿，我便清爽；见了男子，便觉浊臭逼人。”

“มังสะและกระดูกของสตรีทำมาจากน้ำ ส่วนของบุรุษทำจากโคลนตม เมื่อข้า (หมายถึง จย่าเปาอีวี่) พบเห็นสตรีจะรู้สึกสดชื่นสบายใจ แต่ถ้าพบบุรุษกลับรู้สึกคลื่นไส้สะอิดสะเอียน”

แม้ว่าเค้าโครงเรื่อง *ความฝันในหอแดง* จะเน้นเรื่องความรักระหว่างตัวละครเอก 3 ตัว ได้แก่ จย่าเปาอีวี่ หลินไต้อีวี่ (林黛玉) และเซวียเปาไซ (薛宝钗) การดำเนินเรื่องชี้ให้ผู้อ่านเห็นถึงความพยายามในการแสวงหาอิสระและการหลุดพ้นจากกรอบขนบธรรมเนียมทางสังคมที่กำหนดชะตาชีวิตของตัวละครไว้ เพื่อรักษาความมั่นคงทางสังคมของครอบครัวเป็นหลัก แต่ทว่า ผู้ประพันธ์แฝงเรื่องการเมืองตัวตนของสตรีในทุกระดับชั้น เพื่อให้ผู้อ่านคำนึงถึงสถานภาพและสิทธิที่สตรีเพศพึงได้รับ แม้ว่าตัวละครสตรีที่ถูกสร้างขึ้นมาจะต้องพบเจอกับความทุกข์ที่ถูกกดขี่จากบุรุษ จากสภาพสังคมในสมัยนั้นหรือจากสตรีด้วยกันเอง ตัวละครสตรีตัวแรกที่ปรากฏในเรื่อง *ความฝันในหอแดง* คือ “อิงเหลียน” (英莲) บุตรสาวของเจินชื้ออิน (甄士隐) โชคชะตาที่อิงเหลียนต้องพบเจอ สะท้อนให้ผู้อ่านเห็นตั้งแต่แรกเริ่มว่าตัวละครสตรีตัวนี้คือตัวแทนภาพชะตาชีวิตของสตรีทุกตัวในวรรณคดีเรื่องนี้ที่มีโชคชะตาอันน่าสสาร น่าเห็นใจ ดังความหมายแฝงของชื่อตัวละครคือ “น่าเวทนา” (应怜) โดยตอนที่ 120 อิงเหลียนพบกับจุดจบของชีวิต ซึ่งสะท้อนว่าผู้ประพันธ์แฝงเรื่องจริงเกี่ยวกับระบบสังคมศักดินาที่เสื่อมโทรม (真事隐去) ไว้ ทั้งยังสร้างตัวละครสตรีให้มีเอกลักษณ์ น่าจดจำ กลวิธีการสร้างตัวละครสตรีมีความโดดเด่นเหนือวรรณคดีจีนทุกยุคสมัย ส่งผลให้การศึกษาวรรณคดีเรื่องนี้ได้รับความนิยมตลอดมา ทั้งในวงวิชาการประเทศจีนและต่างประเทศ

นอกจากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ปัจจุบันยังปรากฏการตีพิมพ์ จัดทำรายงานการศึกษาวรรณคดีออกมาเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการสังเคราะห์งานวิจัย บทความนำเสนอในรายงานประจำปีการศึกษาการพัฒนาหอแดงวิทยาในประเทศจีน 《中国红学发展研究报告》 ซึ่งเป็นสรุปความก้าวหน้าในศาสตร์การศึกษาที่หลากหลายแขนง ทั้งด้านการวิจัยด้านศิลปะการแสดง การแปล และด้านวัฒนธรรมให้แก่ผู้สนใจ ดังตัวอย่างรายงานของเถาเหว่ย หวังฮุย และหม่าซือซง (2021) ที่จัดทำรายงานการศึกษาวรรณคดีหอแดงวิทยาในประเทศจีนประจำปี 2020 (2020 年度中国红学发展研究报告) เผยแพร่ในวารสาร *ความฝันในหอแดง* โดยระบุว่า แม้ปัจจุบันทั่วโลก รวมถึงประเทศจีนกำลังประสบปัญหาภัยคุกคามจากโรคโควิด-19 แต่การศึกษาเรื่อง *ความฝันในหอแดง* กลับพัฒนาสวนทางกับสภาวะของสังคม เนื่องจากปรากฏการเผยแพร่เรื่อง *ความฝันในหอแดง* ผ่านสื่อออนไลน์รูปแบบต่าง ๆ อาทิ การแปลการตีพิมพ์ การจัดงานเสวนาทางวิชาการ ตลอดจนงานการศึกษา ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในช่วงปี 2020 ซึ่งได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ในด้านการวิจัยพบว่ามีการวิจัย

หลากหลายหัวข้อ ประกอบด้วยการวิจัยตัวละคร การนำเสนอจิตวิญญาณที่ตะวันตกมาใช้ในการศึกษา การผสมผสานศาสตร์หลายแขนง อาทิ ศาสนา ปรัชญาจีน ศิลปะเข้ามาวิจัยตัวละครหรือองค์ประกอบของตัวบทวรรณคดี รวมถึงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาทิ การออกแบบตำราเรียน การสอนความฝันในหอแดงสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เป็นต้น แต่ยังมีประเด็นการวิจัยบางเรื่องที่ไม่มีข้อสรุปชัดเจน โดยเฉพาะการวิจัยเกี่ยวกับประวัติของเจาเสวี่ยฉินซึ่งปัจจุบันยังไม่ปรากฏข้อค้นพบใหม่ มีเพียงการสันนิษฐานของผู้วิจัยในอดีตเท่านั้น หนึ่งในผลงานการวิจัยของของอู๋อวิ๋วเสี่ยวและเหยาเสี่ยวเฟย (2006) เขียนบทความเรื่องการศึกษาตัวละครในงานวิจัยความสำเร็จในการสร้างตัวละครความฝันในหอแดง 《红楼梦人物形象描写成就研究综述》 โดยรวบรวมงานวิจัย บทความวิชาการตลอดระยะเวลาตั้งแต่ ค.ศ. 1920 ถึง ค.ศ. 2002 รวมระยะเวลา 80 กว่าปีที่มีการศึกษาวรรณคดีเรื่อง ความฝันในหอแดง นับว่าเป็นบทความที่มีคุณภาพอย่างยิ่งต่อผู้ที่สนใจศึกษาวรรณคดีเรื่องนี้ ผลการวิจัยของบทความดังกล่าวสรุปให้เห็นว่า ในระยะแรกเริ่มมีผู้ที่สนใจศึกษา ค้นคว้า วิจัยวรรณคดีเรื่องนี้ตั้งแต่ประวัติผู้ประพันธ์ โดยมีขอบเขตเนื้อหาการวิจัย ได้แก่ ภูมิหลัง ประวัติครอบครัว และประวัติการประพันธ์ ซึ่งประเด็นเหล่านี้ยังคงเป็นปริศนามาจนปัจจุบัน

สำหรับกลวิธีการสร้างตัวละคร เจาเสวี่ยฉินสามารถพรรณนาลักษณะตัวละครทุกระดับชั้นอย่างมีชีวิตชีวา โดยเกิดจากความเข้าใจมุมมองของตัวละครตัวนั้น มิใช่เพียงพรรณนาอัตชีวประวัติของตนเองหรือสถานการณ์ในครอบครัว ต่อมา มีนักหอแดงวิทยาศึกษาค้นคว้าตัวละครในวรรณคดี โดยเริ่มจากการวิจัยตัวละครเอกของเรื่อง ไส้เรียงไปจนถึงตัวละครระดับสาวใช้ ชนชั้นล่าง พระ นักพรต ภิกษุณี เทพธิดา รวมถึงขุนนางคนสำคัญในเรื่อง เนื้อหาที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับคุณธรรมของสตรี ความประพฤติของตัวละคร ความสามารถของตัวละครผ่านภาษาและบทกวี รวมถึงเปรียบเทียบตัวละครในด้านดี ด้านร้าย คุณธรรมและอธรรม ตลอดจนการดำเนินชีวิตของตัวละครในระบอบสังคมศักดินาที่บุรุษเป็นใหญ่ งานวิจัยยุคหลังเป็นกลุ่มงานวิจัยที่มีเนื้อหาวิจัยด้านความงามของสตรี เน้นให้ผู้อ่านเห็นใจและตระหนักถึงคุณงามความดีของสตรี มิใช่ชื่นชมเพียงความงามภายนอกเท่านั้น บทความเรื่องสังเคราะห์งานวิจัยความสำเร็จในการสร้างตัวละครความฝันในหอแดง นับว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่รวบรวมงานวิจัยของนักหอแดงวิทยาและนักวิชาการที่ควรค่าแก่การศึกษา เนื่องจากเป็นฐานความรู้ในการวิจัยวรรณคดีเรื่องนี้ อนึ่ง การจัดประชุมวิชาการด้านหอแดงวิทยา เพื่อแลกเปลี่ยนผลงานการศึกษาของนักวิชาการทั้งชาวจีนและชาวต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ บ่งชี้ว่าสถานภาพของวรรณคดีเรื่องนี้ในประเทศจีนมีความยิ่งใหญ่และสำคัญไม่น้อยไปกว่าวรรณคดีเรื่องอื่นซึ่งตัวอย่างงานศึกษาค้นคว้าเป็นเครื่องยืนยันว่าวรรณคดีเรื่องนี้มีอิทธิพลต่อสังคมจีน โดยเฉพาะการบ่มเพาะให้ผู้อ่านชาวจีนตระหนักและเห็นคุณค่าของงานประพันธ์ในฐานะที่การศึกษาวรรณคดีเปรียบเสมือนการศึกษาความเป็นมนุษย์ (文学=人学) ผู้วิจัยจึงเห็นว่าสถานภาพของวรรณคดีเรื่องนี้ยังมีความสำคัญอย่างต่อเนื่องในวงวิชาการจีน

จากการทบทวนวรรณกรรมการศึกษา*ความฝันในหอแดง*ในประเทศไทย พบว่าเรื่อง *ความฝันในหอแดง* เป็นที่รู้จักในกลุ่มนักอ่านวรรณคดีจีนมาอย่างยาวนาน หูเหวินปิน (1991) สันนิษฐานว่าวรรณคดีเรื่องนี้เข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ โดยพบว่ามี การแปลเป็นภาษาไทยหลายฉบับเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2523 ผู้แปลคือวรัทศน์ เดชจิตกร และมี ผลงานการวิจัยออกเผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. 2492 (วินัย สุกใส, 2553, น. 218; หูเหวินปิน, 1991, น. 103) เมื่อศึกษาย้อนกลับไปในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2545 - 2564) กลับพบว่าการ ศึกษาวิจัยวรรณคดีเรื่องนี้ในประเทศไทยยังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับผลงานการศึกษา วรรณคดีจีนเรื่องอื่นในสังคมไทย ซึ่งพบเพียงผลงานศึกษาวิจัยตัวละครสำคัญบางตัวเท่านั้น โดยผลงานที่โดดเด่นคืองานวิจัยของธนส์ถ์ สุวัฒน์มหาดี (2555, 2560, 2565) นักวิชาการ หอแดงวิทยาคนสำคัญที่ตีพิมพ์บทความการศึกษาตัวละครสตรี ประกอบด้วย เมี่ยวอวี่ (妙玉) หวังซีเฟิง (王熙凤) และ จย่าอิงซุน (贾迎春) ดังนั้นจึงเกิดพื้นที่ทางวิชาการในการศึกษา วรรณคดีเรื่องนี้ในมุมมองต่าง ๆ ในวงวิชาการไทย อันเป็นที่มาของบทความวิจัยนี้

ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการเผยแพร่บทความเพื่อเป็นองค์ความรู้ในการศึกษา วรรณคดีเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ให้แก่สังคมไทย โดยหวังว่าจะสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจ วรรณคดีเรื่องนี้มากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยจะเขียนรวบรวมและสรุปบทความที่มีผู้เคยศึกษาไว้ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์แนวโน้มการศึกษาวิจัยในอนาคตที่นักวิชาการชาวไทยสามารถศึกษา ต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสำรวจและศึกษาสถานภาพการศึกษาวรรณคดีเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในวงวิชาการ ของประเทศไทยและจีนในช่วงสองทศวรรษตั้งแต่ พ.ศ. 2545 - 2564

3. การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ปรากฏในหนังสือ เอกสาร งานวิจัย บทความทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับกรวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ในวงวิชาการจีน พบหนังสือของนักวิชาการหอแดงวิทยาคนสำคัญ ได้แก่ หานจินรู่ย (韩金瑞) และ จย่าเหวินจง (贾文忠) (2007) ซึ่งเป็นหนังสือรวมตัวละครทุกตัวที่ปรากฏใน วรรณคดี*ความฝันในหอแดง* จำนวนทั้งสิ้น 452 ตัว โดยเนื้อหาในหนังสือแบ่งตัวละครออกตาม สถานภาพและบทบาทของตัวละคร เริ่มตั้งแต่ตัวละครสำคัญ ต่อจากนั้นเป็นสิบสองดรุณีแห่ง จินหลิง (金陵十二钗) ทั้ง 3 เล่ม โดยแบ่งตัวละครตามตระกูลใหญ่ในเรื่องทั้ง 4 ตระกูล ซึ่งปรากฏตัวละครทุกระดับตั้งแต่ชนชั้นปกครองในครอบครัว บรรดาคุณหนู สาวใช้ คนรับใช้ ทั้งชายและหญิง หนังสือเล่มนี้ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีขอบเขตเนื้อหาบรรยายลักษณะเด่นของ

ตัวละคร พฤติกรรมของตัวละครที่ตราตรึงใจผู้อ่านจนปัจจุบัน รวมถึงจุดจบชีวิตของตัวละครทุกตัว

หลิวซินอู่ (刘心武, 2016) เขียนหนังสือหลิวซินอู่ไขปริศนาหงโหลวเหมิง 《刘心武揭秘红楼梦》 เล่ม 1-2 มีเนื้อหาวิเคราะห์ปมปริศนาหรือข้อสงสัยในวรรณคดีเรื่อง ความฝันในหอแดง ตั้งแต่ประวัติของเจาเสวี่ยฉิน ที่มาของเรื่อง ความฝันในหอแดง ครอบครัวยุทธจักร การสมรสระหว่างตระกูลใหญ่ทั้ง 4 ตระกูล การล่มสลายของตระกูลยงยา ปริศนาตัวละครสำคัญในเรื่อง ซึ่งมีเนื้อหาตั้งแต่ชาติกำเนิด การเข้ามาอยู่ในตระกูลยงยาของเหล่าตัวละครสตรี สถานภาพและบทบาทในเรื่องของตัวละครสำคัญต่าง ๆ การดำเนินชีวิตและจุดจบของตัวละคร มีการวิเคราะห์ตัวละครสตรีหลายตัว อาทิ ฉินเซ่อชิง (秦可卿) จงยาหยวนชุน (贾元春) เมียวอู๋ หลินไต้ฮัว หวังซีเฟิง หลี่ห้วน (李纨) ตลอดจนสตรีที่เป็นสาวใช้และตัวละครบุรุษที่สำคัญในเรื่อง นอกจากนี้ยังปรากฏการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครที่สอดคล้องกับประวัติศาสตร์ สังคมการเมืองในสมัยราชวงศ์ชิง โดยผู้เขียนเชื่อมโยงข้อมูลตัวละครทั้งชายและหญิงเข้ากับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์สมัยจักรพรรดิคังซี จักรพรรดิยงเจิ้ง และจักรพรรดิเฉียนหลง เพื่อสะท้อนความเป็นจริงในสังคมที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดี

เจาลีปัว (曹立波, 2017) เขียนหนังสือชื่อ วิจารณ์สิบสองดรุณีแห่งความฝันในหอแดง 《红楼梦十二钗评传》 โดยเนื้อหาเน้นการวิเคราะห์และพรรณนาความเป็นมา ภูมิหลัง สถานภาพ และบทบาทของตัวละครสตรีสำคัญในวรรณคดีเรื่อง ความฝันในหอแดง ซึ่งอ้างอิงตามสิบสองดรุณีแห่งจินหลิง โดยปรากฏในฉบับทวารวดีตอนที่ 5 ซึ่งเป็นตอนที่จงยาเป่าอู๋ร้องแด่นสววรรค์มายา และเปิดอ่านหนังสือบันทึกชะตาชีวิตของสตรีที่สำคัญ หนังสือแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วนคือ ตอนที่ 1 สิบสองดรุณีแห่งจินหลิงเล่มหลัก ตอนที่ 2 ดรุณีแห่งจินหลิงเล่มรอง และตอนที่ 3 ดรุณีแห่งจินหลิงเล่มสุดท้าย โดยบรรยายตัวละครสตรีทุกตัวตั้งแต่เรื่องภูมิหลัง ชาติกำเนิด รูปร่าง ความงาม จิตใจ บุคลิก ความสามารถ และจุดจบของตัวละคร ซึ่งเนื้อหาของหนังสือมีคุณค่าแก่การเป็นข้อมูลชั้นปฐมภูมิในการศึกษาตัวละครสตรีของเรื่องนี้

โจวหู่ซัง (周汝昌, 2017) หนังสือเรื่องโจวหู่ซังอธิบายบันทึกของศิลา 《周汝昌校订批点石头记》 นักหอแดงวิทยานามอุโฆษโจวหู่ซังจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นจากประสบการณ์ความรู้ที่ศึกษาความฝันในหอแดงมาอย่างยาวนาน หนังสือเล่มนี้เขียนข้อสังเกต อรรถาธิบายของโจวหู่ซังต่อบททวารวดีฉบับของเจาเสวี่ยฉิน และบทวิเคราะห์ของโจวเยียนใจ โดยมีโจวลี้หลิง (周丽玲) และโจวหลุนหลิง (周伦玲) เป็นผู้ช่วยชำระ ซึ่งโจวหู่ซังใช้เวลากว่า 3 ปี จึงจัดทำหนังสือเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ จากนั้นตีพิมพ์ผ่านสำนักพิมพ์อี้หลิน (译林出版社) จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้คือทำให้ผู้อ่านความฝันในหอแดงเข้าใจในบทรวณคดีดียิ่งขึ้น เนื่องจากการแสดงข้อคิดเห็นอรรถาธิบายเพิ่มเติมของโจวหู่ซัง [周按] ไว้ชัดเจน⁵ โดยอรรถาธิบาย

⁵ คำว่า [周按] ในหนังสือของโจวหู่ซัง หมายถึง คำอธิบาย คำวิจารณ์ ความคิดเห็นของโจวหู่ซัง ที่มีต่อบททวารวดี

ดังกล่าวมีการนำการวิเคราะห์ของจื่อเยียนไฉฉบับต่าง ๆ มาชำระใหม่ นอกจากนี้โจวหู่ซังยังอธิบายให้เห็นถึงสภาพสังคม วัฒนธรรม ค่านิยมที่มีต่อสตรีจีน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจกรอบจารีตทางสังคมได้อย่างลึกซึ้ง หนังสือเล่มนี้มีทั้งหมด 80 บท แบ่งออกเป็น 2 เล่ม นับว่าเป็นหนังสือที่ควรค่าเหมาะสำหรับนักวิชาการและผู้สนใจเรื่อง *ความฝันในหอแดง*

หนังสือ *จื่อเยียนไฉวิจารณ์ความฝันในหอแดง* 《脂砚斋批评本红楼梦》(2005) มีจำนวน 80 ตอน ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เยวี่ลู่ (岳麓书社) โดยมีหวังลี่เหวิน (王丽文) เป็นผู้เรียบเรียงเนื้อหาหลักมาจากหนังสือเรื่อง *จื่อเยียนไฉพิเคราะห์บันทึกของศิลาฉบับจ่ายชีวีเปิ่น* ที่เผยแพร่ปี 1754 สมัยจักรพรรดิเฉียนหลงและเทียบเคียงกับหนังสือที่ตีพิมพ์ในช่วงหลังจากนั้น อาทิ ฉบับเฉิงเหว่ยหยวน (称伟元) ตีพิมพ์เผยแพร่ปี 1792 เรื่อง *ความฝันในหอแดง* ฉบับสำนักพิมพ์เหรินหมินเหวินเสวีย (人民文学) ที่ตีพิมพ์เมื่อปี 2004 หนังสือเรื่อง *จื่อเยียนไฉวิจารณ์ความฝันในหอแดง* ใช้วิธีการพิมพ์คำอธิบายของจื่อเยียนไฉให้เห็นชัดเจน พร้อมทั้งชี้ให้ผู้อ่านเห็นข้อผิดพลาดในการจัดพิมพ์หรือข้อความที่ตกหล่นไป ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาของตัวบทวรรณคดีเรื่องนี้ง่ายขึ้น

สำหรับงานวิจัยเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในวงวิชาการไทยตลอดสองทศวรรษที่ผ่านมาสามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

ชีว ชูหลุน (2551) ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะวิชาภาษาเอเชีย แอฟริกัน มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่งเขียนบทความเรื่อง แนวคิดหลักอมตะวรรณคดีจีน *ความฝันในหอแดง* โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรม วรรณคดีจีน และโน้มน้าวใจให้มีผู้สนใจอ่านวรรณคดีอมตะเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น บทความนี้นำเสนอแนวคิดของผู้ที่มีชื่อเสียงหลายท่านในวงการหอแดงวิทยาที่ศึกษาเรื่อง *ความฝันในหอแดง* มาเป็นระยะเวลายาวนานประกอบด้วยแนวคิดหลักของหวังกั๋วเหว่ย (王国维, 1887-1972) นักวิชาการคนแรกที่นำปรัชญาและทฤษฎีสุนทรียศาสตร์มาวิเคราะห์เรื่อง *ความฝันในหอแดง* ข้อค้นพบที่สำคัญคือวรรณคดีเรื่องนี้มีเนื้อหาโศกนาฏกรรมที่สะท้อนความทุกข์ของชีวิตและนำไปสู่ความพยายามในการแสวงหาแนวทางการหลุดพ้นของมนุษย์ ไช่หยวนผุย (蔡元培, 1868-1940) ได้นำเสนอข้อค้นพบที่สำคัญคือ *ความฝันในหอแดง* มีใช้เพียงเป็นเรื่องโศกนาฏกรรมเท่านั้น แต่แฝงไปด้วยเรื่องการเมือง เห็นได้จากคำว่า “หง” หมายถึงราชวงศ์หมิง เนื่องจากจักรพรรดิสมัยราชวงศ์หมิงแซ่จู (朱) นอกจากนี้ยังมีผลงานของหูชื้อ (胡适, 1891-1962) ได้เสนอข้อค้นพบที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ วรรณคดีเรื่องนี้เกิดจากเหตุการณ์จริงในครอบครัวตระกูลเฉาเสวียฉิน จึงตั้งข้อสันนิษฐานที่ระบุว่าผู้แต่ง *ความฝันในหอแดง* คือเฉาเสวียฉิน โจวหู่ซัง (1918-2012) มีความเห็นว่าวรรณคดีเรื่องนี้สะท้อนให้ผู้อ่านเห็นถึงวัฒนธรรมจีนในหลากหลายมิติ จึงเปรียบเทียบวรรณคดีเรื่องนี้เสมือนสารานุกรมของชนชาติจีน

ธนส์ถ์ สุวัฒน์มหาธรรม (2555) เขียนบทความเรื่อง *เมียอู๋วี่* : หนึ่งในสิบสองตฤณีแห่งจินหลังในความคิดของเฉาเสวียฉิน นำเสนอการศึกษาตัวละครเมียอู๋วี่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสิบสองตฤณี

แห่งจินหลิงสำหรับหลัก ตามความเห็นของผู้เขียนพบว่า เจาเสวี่ยฉินจัดลำดับตัวละครตัวนี้ไว้ในลำดับที่ 6 ย่อมแสดงว่าเจาเสวี่ยฉินเจตนาให้เมี่ยวอวี๋เป็นตัวละครสำคัญตัวหนึ่ง เจาเสวี่ยฉินสร้างตัวละครเมี่ยวอวี๋ให้เป็นสตรีเพียงคนเดียวที่ออกบวช แม้มีชาติกำเนิดในตระกูลสูงศักดิ์รูปโฉมงดงาม มีความรู้ทั้งด้านบทกวีและการเล่นดนตรีอย่างดี แต่ด้วยเหตุที่นางยึดติดกับโลกในอุดมคติของตนมากเกินไป จึงมีนิสัยแปลกประหลาด ขวางโลก และรักสะอาดมีอยากยุ่งเกี่ยวกับคนที่มีชนชั้นต่ำกว่าตน จึงทำให้ต้องพบเจอจุดจบอย่างน่าอนาถในตอนท้ายเรื่อง ถึงแม้ในชีวิตประจำวันจะไฝหาความบริสุทธิ์ ความว่างเปล่าและอ้างว่าตนหลุดพ้นจากเรื่องทางโลกแล้ว แต่พฤติกรรมที่แสดงออกมากลับทำให้เห็นถึงการข้องแวะเรื่องทางโลกอยู่เสมอ

ต่อมา ฌันส์ต์ สู้ฉินมหาตม์ (2560) เขียนบทความเรื่องหวังซีเฟิง ดาวร้ายในสิบสองตรุษจีนแห่งจินหลิง โดยศึกษาแนวคิดของเจาเสวี่ยฉินในการสร้างตัวละครตัวนี้ผ่านการศึกษา 3 ประการ ได้แก่ ภูมิหลังของหวังซีเฟิง ความสามารถ ความชั่วร้าย และจุดจบของหวังซีเฟิง ซึ่งพบว่า เจาเสวี่ยฉินสร้างหวังซีเฟิงให้เป็นสตรีที่อยู่นอกกรอบจารีตของสังคมศักดินาที่ถือหลักสามคัลยสี่คุณธรรม (三从四德) และยกย่องสตรีที่ไร้ความสามารถว่าเป็นสตรีที่มีจรรยาหวังซีเฟิงใช้ชีวิตอยู่ภายใต้ความโลภ ความโกรธ และความหลง ผลสุดท้ายชีวิตครอบครัวล้มเหลว หย่าร้างกับสามี และพบจุดจบอย่างน่าอนาถตอนท้ายเรื่อง ชะตาชีวิตของหวังซีเฟิงสะท้อนแง่มุมความคิดของสังคมจีนว่าการให้สตรีเข้ามายุ่งเกี่ยวหรือมีอำนาจเหนือบุรุษย่อมนำมาซึ่งความพิบัติในบั้นปลาย แม้เจาเสวี่ยฉินจะเปิดโลกทัศน์ใหม่ให้แก่สังคมจีนโดยให้ความสำคัญแก่สตรีทัดเทียมบุรุษ แต่เมื่อสตรีที่ชั่วร้ายขึ้นมาเป็นผู้นำส่งผลให้ตระกูลย่ำแย่ล่มสลายเร็วขึ้น เนื่องจากผู้นำนอกจากต้องมีความรู้และความสามารถแล้ว ยังต้องมีมโนธรรมในจิตใจด้วย มิฉะนั้นครอบครัวหรือสังคมนั้นย่อมพบกับความวุ่นวาย และล่มสลายในที่สุด⁶

นอกจากงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยยังได้สำรวจพบวิทยานิพนธ์ของเขียน เหริน (2555) เรื่องผู้หญิงในอุดมคติจากมุมมองทางวัฒนธรรมไทยกับจีน การศึกษาเปรียบเทียบนางเอกในวรรณกรรมเรื่อง *สี่แผ่นดิน* และ *ความฝันในหอแดง* วิทยานิพนธ์ของนัยน์พัศ อธิษฐ์พัศ (2561) เรื่องความย้อนแย้งแห่งเสรีภาพในนวนิยายเรื่อง *ความฝันในหอแดง* และนวนิยายของมั่วเหยียน บทความวิชาการเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ภาพสะท้อนการรักษาสถานภาพและ

⁶ นอกจากบทความข้างต้น ผู้วิจัยยังพบว่าใน พ.ศ. 2565 ฌันส์ต์ สู้ฉินมหาตม์ เขียนบทความเรื่องวิเคราะห์กรอบจารีต “สามคัลยสี่คุณธรรม” ผ่านตัวละคร “จย่าอิงซุน” ในนิยาย *ความฝันในหอแดง* ซึ่งกรอบจารีตดังกล่าวกลับเป็นเครื่องทำลายความสุขในชีวิตของสตรีจีน ดังเช่นชะตาชีวิตของจย่าอิงซุนที่พบจุดพลิกผันจากดีเป็นร้าย เนื่องด้วยจย่าเซ่อ (贾赦) ผู้เป็นบิดาจัดการให้จย่าอิงซุนสมรสกับซุนเซ่าจู่ (孙绍祖) ผู้มีนิสัยหยาบช้ำเสเพลและมักมากในกาม เพียงเพื่อต้องการปลดหนี้สินของตน จย่าอิงซุนจึงเป็นเพียง “เหยื่อความอยู่ดีธรรม” ที่ต้องทนทุกข์ทรมานจนสิ้นชีวิต อนึ่ง เนื่องจากบทความนี้ของฌันส์ต์ สู้ฉินมหาตม์ ไม่ได้อยู่ในขอบเขตระยะเวลาของงานวิจัย ผู้วิจัยจึงไม่ได้เขียนบทความนี้ในส่วนของบททวนวรรณกรรม แต่ประสงค์จะให้ผู้อ่านเห็นว่า ปัจจุบันยังคงมีนักวิชาการไทยสนใจศึกษาเรื่อง *ความฝันในหอแดง* โดยฌันส์ต์ สู้ฉินมหาตม์ ถือเป็นนักวิชาการหอแดงวิทยาที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของไทยและมีผลงานศึกษาเป็นที่ประจักษ์

บทบาทของสตรีจีนในสังคมศักดินา ของกรุงเทพ ประภากร (2564a) และบทความวิจัยเรื่องคุณค่าสตรีตามแนวคิดปิตาธิปไตยในสังคมศักดินาจีนจากวรรณคดีเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ของกรุงเทพ ประภากร (2564b)⁷ ซึ่งรายละเอียดของผลงานเหล่านี้จะนำไปกล่าวไว้ในผลการศึกษาศถานภาพการศึกษาในวงวิชาการไทยต่อไป

อนึ่ง จากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ผู้วิจัยพบว่ามียุทธยานิพนธ์ที่ไม่ได้ปรากฏในฐานข้อมูล ThaiList ได้แก่ ยุทธยานิพนธ์เรื่องการศึกษาวิเคราะห์ภาพพจน์และกลวิธีการแปลของวรรณกรรมเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ฉบับแปลของวิวัฒน์ ประชาเรืองวิทย์ ของเชียวชินอู่ (2560) มหาบัณฑิตสังกัดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งศึกษาวิธีการแปลสำนวนของวิวัฒน์ ประชาเรืองวิทย์ ทั้ง 120 ตอน ยุทธยานิพนธ์นี้จึงไม่ได้จัดเป็นกลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยนี้

จากการศึกษา ทบทวนวรรณกรรมข้างต้น พบว่า การศึกษา *ความฝันในหอแดง* ในประเทศไทยนำเสนอแนวคิดที่นักวิชาการผู้นั้นสนใจ หรือนำเสนอการศึกษา วิเคราะห์ตัวละครสตรีในวรรณคดีบางตัวเท่านั้น โดยการค้นคว้าและวิจัยพบเพียงการศึกษาตัวละครสตรีที่สำคัญเท่านั้น รวมถึงการศึกษาปรากฏการณ์บางอย่างในตัวบทวรรณคดี จึงเกิดช่องว่างให้นักวิชาการและผู้สนใจศึกษาได้อีกหลากหลายแง่มุมที่แตกต่างออกไปผลงานในอดีต

4. ขอบเขตการศึกษา

4.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลที่ศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาจากข้อมูลจากเอกสารและแหล่งสารสนเทศสำคัญที่รวบรวมงานวิจัย บทความวิชาการ และยุทธยานิพนธ์ของทั้งสองประเทศ (documentary research) กล่าวคือ แหล่งสารสนเทศในประเทศไทย ผู้วิจัยรวบรวมจากเว็บไซต์ ThaiJo ซึ่งเป็นเว็บไซต์รวบรวมบทความวิจัย บทความวิชาการที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และแหล่งสารสนเทศรวบรวมยุทธยานิพนธ์ ThaiLIS ซึ่งเป็นเว็บไซต์เครือข่ายห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศที่รวบรวมยุทธยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย โดยผู้วิจัยจะใช้เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลที่สำคัญของงานวิจัยตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้

สำหรับแหล่งสารสนเทศในประเทศจีน ผู้วิจัยรวบรวมจากเว็บไซต์ฐานข้อมูลที่รวบรวมงานวิจัย ยุทธยานิพนธ์ และบทความทางวิชาการที่นิยมใช้แพร่หลายมากที่สุดคือฐานข้อมูล CNKI (中国知网) โดยผู้วิจัยจะใช้เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลที่สำคัญของงานวิจัยตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน

⁷ นอกจากบทความข้างต้น ผู้วิจัยมีงานวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่ในปี 2565 เรื่อง *จายาทันซุน : สตรีนักปฏิรูป* ภายใต้สังคมชายเป็นใหญ่ในวรรณคดีเรื่อง *ความฝันในหอแดง* เผยแพร่แล้ว อนึ่ง เนื่องจากบทความนี้ไม่ได้อยู่ในขอบเขตระยะเวลาของงานวิจัย ผู้วิจัยจึงไม่ได้เขียนบทความนี้ในส่วนของทบทวนวรรณกรรม

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษา

จากการวิเคราะห์บทความ วิทยานิพนธ์ทั้งในวงวิชาการไทยและวงวิชาการจีนในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา พบว่าผลงานมีเนื้อหาและขอบเขตการศึกษาอยู่ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านประวัติผู้ประพันธ์และผู้เขียนคำวิจารณ์ 2. ด้านการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎี 3. ด้านการวิเคราะห์การสร้างตัวละคร 4. ด้านการแปลและการดัดแปลงวรรณคดีข้ามศิลป์ ข้ามศาสตร์ สาขาอื่น 5. ด้านศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเนื้อหาที่ศึกษาทั้ง 5 ด้าน ครอบคลุมงานวิจัย การศึกษาในวงวิชาการของทั้งสองประเทศอย่างรอบด้าน ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตของประเด็น การศึกษานววิจัย วิทยานิพนธ์และบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ไว้ตามขอบเขตด้านเนื้อหาข้างต้น รวมถึงจัดหมวดหมู่งานวิจัยหรือบทความต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบของประเด็นที่ศึกษาเหล่านี้

4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา

ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาการศึกษา รวบรวมข้อมูลไว้เป็นช่วงสองทศวรรษคือระหว่าง พ.ศ. 2545 - 2564 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มึผลงานการศึกษาวรรณคดีเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในวงวิชาการไทยเผยแพร่ให้เห็นชัดเจน สามารถสืบค้นข้อมูลได้ อีกทั้งยังเป็นช่วงเวลาที่มีการเผยแพร่ผลงานแปลเป็นภาษาไทยสำนวนต่าง ๆ แล้ว ซึ่งจะช่วยให้สามารถนำมาประกอบการวิเคราะห์สถานภาพการศึกษาวรรณคดีเรื่องนี้ได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น แตกต่างไปจากช่วงก่อนหน้าที่ยังไม่มีการแปลหรือเผยแพร่บทความเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องนี้ นอกจากนี้ ประกอบกับ ในวงวิชาการจีนตั้งแต่ ค.ศ.2005 วารสาร *ความฝันในหอแดง* ที่เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการศึกษาวรรณคดีได้เพิ่มฉบับการตีพิมพ์เผยแพร่ ทำให้เกิดการตีพิมพ์และตีพิมพ์บทความขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษาตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องของวงวิชาการของทั้งสองชาติ

5. ข้อตกลงเบื้องต้น

5.1 การถ่ายทอดเสียงอ่านจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในงานวิจัยนี้เป็นไปตามเกณฑ์ การถ่ายทอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทยของคณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทย ในเอกสารจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 แต่ขออนุโลมให้ถอดเสียง zh ch sh เป็น จ; ซ/ฉ; ส/ช โดยไม่ขีดเส้นใต้และคำศัพท์ที่ใช้อย่างแพร่หลายในประเทศไทยแล้ว ผู้วิจัย ถ่ายทอดเสียงตามความนิยม กรณีที่มีการถอดเสียงคำศัพท์ภาษาจีนชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อตัวละคร ชื่อเมืองเป็นครั้งแรกจะวงเล็บตัวอักษรจีนกำกับ หากปรากฏชื่อเหล่านี้ซ้ำอีกในตำแหน่งอื่นจะไม่วงเล็บตัวอักษรภาษาจีนซ้ำอีก

5.2 การแปลบทสนทนาหรือเนื้อหาภาษาจีนที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้แปลและเรียบเรียงขึ้น ผู้วิจัยระบุด่วนที่ปรากฏของบทสนทนาหรือเนื้อหาภาษาจีน เพื่อให้ผู้อ่านทราบถึงแหล่งที่มาในวรรณคดี

6. วิธีการดำเนินการศึกษา

6.1 ผู้วิจัยตั้งขอบเขตการศึกษาด้านแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการเก็บรวบรวมและขอบเขตด้านเนื้อหาที่ต้องการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา รวมถึงเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ครอบคลุมให้เห็นถึงสถานภาพการศึกษาวรรณคดีเรื่องนี้อย่างครบถ้วน

6.2 ดำเนินการรวบรวมข้อมูลผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา บทความวิจัย บทความวิชาการ หนังสือการแปลตามขอบเขตระยะเวลาที่ศึกษาจากแหล่งสารสนเทศทั้งในประเทศไทยและประเทศจีน จากนั้นรวบรวมสถิตินำเสนอออกมาในรูปแบบตารางหรือแผนภูมิภาพ เพื่อให้เห็นจำนวนการศึกษาที่ถูกต้อง ครบถ้วน

6.3 นำผลการศึกษา รวบรวมข้างต้นมาจัดหมวดหมู่แยกออกตามขอบเขตเนื้อหาที่ศึกษา 5 ด้าน ในวงวิชาการของทั้งสองประเทศ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางหรือแผนภูมิภาพ เพื่อให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน

6.4 สรุปผลการศึกษา วิเคราะห์สถิติการศึกษาและแนวโน้มการศึกษา เพื่อลดช่องว่างและเปิดประเด็นใหม่สำหรับนักวิชาการชาวไทยที่ต้องการศึกษาวรรณคดีจีนเรื่องนี้ พร้อมอภิปรายผลการศึกษา

7. ผลการศึกษา

จากการศึกษาตามกรอบแนวคิด ขอบเขตและระเบียบวิธีที่กำหนด สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

7.1 สถานภาพการศึกษาความผันในหอแดงในวงวิชาการจีน

จากการรวบรวมข้อมูลการศึกษาความผันในหอแดงในวงวิชาการของประเทศจีนช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา พบว่าในฐานข้อมูล CNKI มีผลงานที่เกี่ยวข้องมากถึง 23,665 ชิ้น จำแนกรายปี ดังนี้

ตารางที่ 1

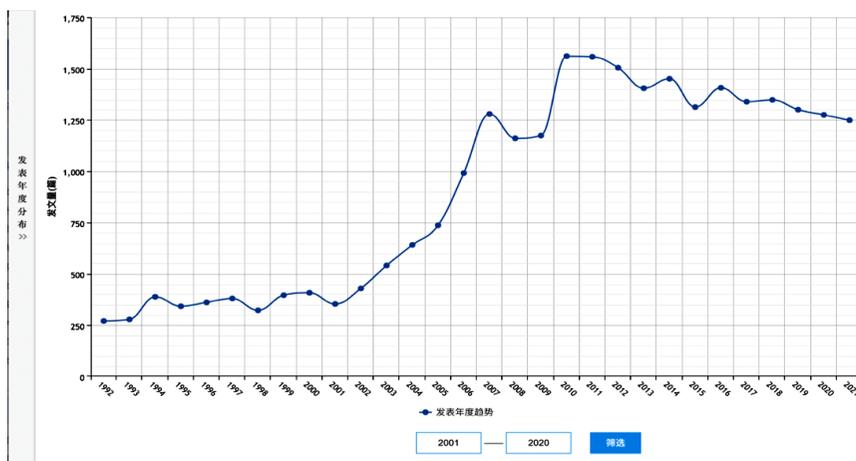
จำนวนผลงานการศึกษาความผันในหอแดงจากฐานข้อมูล CNKI

ปี (ค.ศ.)	จำนวนผลงาน (ชิ้น)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)	ปี (ค.ศ.)	จำนวนผลงาน (ชิ้น)	ค่าเฉลี่ย (ร้อยละ)
2002	429	1.81	2012	1505	6.36
2003	541	2.29	2013	1405	5.94
2004	641	2.71	2014	1451	6.13
2005	737	3.11	2015	1313	5.55
2006	991	4.19	2016	1407	5.95
2007	1279	5.40	2017	1339	5.66
2008	1161	4.91	2018	1348	5.69
2009	1174	4.96	2019	1300	5.49
2010	1561	6.60	2020	1275	5.39
2011	1558	6.58	2021	1250	5.28

จากตารางข้างต้น สามารถสรุปสถิติจำนวนผลงานที่เกี่ยวข้องได้ ดังแผนภูมิด้านล่างนี้

ภาพที่ 1

แสดงจำนวนผลงานตีพิมพ์พื้นฐานข้อมูล CNKI

หมายเหตุ: ฐานข้อมูล CNKI Retrieved from <https://kns.cnki.net/kns8/defaultresult/index>.

เมื่อศึกษาเนื้อหาของผลงานทั้งหมดในช่วงระยะเวลาสองทศวรรษ พบว่า ข้อมูล CNKI บันทึกข้อมูลของหัวข้อที่นักวิชาการชาวจีนศึกษาไว้ 5 อันดับแรก ประกอบด้วย

อันดับ 1 การศึกษาตัวบทความในหอแดง ซึ่งเป็นงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาในเรื่องการใช้ภาษา การดัดแปลงวรรณคดีสู่ภาพยนตร์ การศึกษาความฝันในหอแดงในภาพรวม

อันดับ 2 การศึกษาประวัติของเจาเสวี่ยฉิน รวมถึงผลงานที่เกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับผู้ประพันธ์และภูมิหลังของผู้เขียนคำวิจารณ์ คือ จื่อเยี่ยนไจ

อันดับ 3 การศึกษาตัวละครหลินไต้ฮั่ว ซึ่งพบงานที่ศึกษาโสภณกรรมและความเป็นไปที่ตัวละครพบเจอ รวมถึงความสามารถด้านการประพันธ์ เครื่องแต่งกาย จวนที่พักที่เชื่อมโยงกับภาพลักษณ์ของตัวละคร ตลอดจนการดัดแปลงตัวละครในงานแปลหรือบทละคร

อันดับ 4 การศึกษาสวนต้ากวนหยวน (大观园) ซึ่งเน้นศึกษาเรื่องการออกแบบสวน จวนของบุคคลสำคัญที่ตั้งอยู่ในสวน พืชพรรณที่ปลูกในสวน การก่อตั้งชุมนุมกวีในสวน ตลอดจนความแตกต่างด้านการแปลที่กล่าวถึงสวนต้ากวนหยวน

อันดับ 5 การศึกษาตัวละครอื่นในวรรณคดี เช่น เหล่าตัวละครสาวใช้หรือตัวละครอนุภรรยาที่สำคัญ

จากผลการรวบรวมและสรุปดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าสถานภาพการศึกษาความฝันในหอแดง ในวงวิชาการครอบคลุมถึงขอบเขตตั้งแต่เรื่องตัวบทวรรณคดี ประวัติผู้ประพันธ์และผู้เขียนคำวิจารณ์ ตัวละครสำคัญ การแปล การเผยแพร่ การดัดแปลงข้ามศาสตร์ ตลอดจนองค์ประกอบภายนอกทั้งทางกายภาพและการผสมผสานกับศาสตร์ความรู้หลากหลายสาขา

เมื่อพิจารณาการศึกษาความฝันในหอแดงเชิงลึกตามขอบเขตของเนื้อหาแต่ละด้าน สามารถสรุปสาระสำคัญของการศึกษาค้นคว้า พร้อมยกตัวอย่างงานวิจัยที่โดดเด่น มีผู้สืบค้นและมีการอ้างอิงถึงมากที่สุด ดังนี้

7.1.1 ด้านประวัติผู้ประพันธ์และผู้เขียนคำวิจารณ์ ผู้วิจัยพบว่ามียุทธศาสตร์ของหลิวหย่งเหลียง (刘永良, 2007) เรื่องเจาเสวี่ยฉินและความฝันในหอแดงในมุมมองของเหมาตุ๋น (茅盾, 1896-1981) การวิเคราะห์บทบาทความฝันในหอแดงฉบับตัดทอนและหนังสือประวัติเจาเสวี่ยฉิน ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหงโหลวเหมิง ประจำปี 2007 ฉบับที่ 6 ซึ่งช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการสืบค้นบทความของหลิวหย่งเหลียงมากถึง 4,788 ครั้งและยังได้รับการอ้างอิงจำนวน 12 ครั้ง จากการบันทึกที่ปรากฏในฐานข้อมูล CNKI (นับถึงวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2565) บทความนี้สรุปมุมมองของเหมาตุ๋น นักเขียนวรรณกรรมสมัยใหม่ชื่อดัง โดยเหมาตุ๋นเสนอความคิดเห็น มุมมองของตนที่มีต่อวรรณคดีเรื่องความฝันในหอแดงว่า มีจุดเด่น 4 ประการ ประกอบด้วย

1) ด้านแก่นเรื่องวรรณคดีมีความโดดเด่นในฐานะเป็นงานประพันธ์แฝงชีวประวัติ (自叙传性质) และแฝงข้อเท็จจริงไว้ (写实的精神) เห็นได้จากการประพันธ์เนื้อเรื่องมีที่มาจากประสบการณ์จริงของผู้ประพันธ์ หล่อหลอมอารมณ์ ความรู้สึกถ่ายทอดชีวิตของผู้ประพันธ์

ได้อย่างลึกซึ้ง เหมาะตุนจึงเห็นว่าการถือกำเนิดของความผันในหอแดงเป็นการเริ่มต้นพัฒนาการของงานประพันธ์ประเภทนิยายของจีนรูปแบบใหม่ นับเป็นการเปิดแนวทางการประพันธ์ใหม่ให้แก่งานเขียนในยุคสมัยต่อมา

2) ด้านการสร้างตัวละครสตรีที่มีความแตกต่างไปจากงานประพันธ์ เหมาะตุนเสนอความคิดเห็นว่าความสัมพันธ์ ความรักของตัวละครบุรุษและสตรีในเรื่องมีความโดดเด่นกว่างานประพันธ์ในอดีต สิ่งนั้นคือการยกสถานภาพของสตรีให้มีความโดดเด่นกว่าบุรุษ ซึ่งสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นตั้งแต่ตอนเปิดเรื่องที่น่าเทพปรกณ์เรื่อง “หนี่วี่ว้าซุ่มฟ้า” มาใช้เปิดเรื่องแสดงถึงการยกย่องความสามารถของสตรี นอกจากนี้ตัวละครสตรีที่สร้างขึ้นมีไช่สตรีในอุดมคติของนักประพันธ์ในอดีตที่มีความงดงามเพียบพร้อมดังกุลสตรีตามแบบแผนจารีตกำหนดไว้ในทางตรงข้ามกลับเป็นสตรีที่มีอยู่จริง สามารถพบเห็นทั่วไปได้ในสังคมจีนตามช่วงเวลา ผู้ประพันธ์มีชีวิตอยู่ เหมาะตุนใช้คำเรียกสตรีเหล่านั้นว่า “活生生的人” ซึ่งหมายถึง คนที่มีชีวิตอยู่จริง มิใช่เกิดจากจินตนาการของผู้ประพันธ์

3) ด้านศิลปะการประพันธ์ที่มีจุดเด่นในการสร้างตัวละครทุกตัวให้มีชีวิตชีวาและเข้าถึงบทบาทของตัวละครทุกสถานะ เหมาะตุนยกตัวอย่างตัวละครหลินได้อีวี่ว่าผู้ประพันธ์ใช้วิธีพรรณนารายละเอียดของลักษณะภายในและภายนอกของตัวละครไปพร้อมกับพัฒนาการของตัวบทและการเปลี่ยนแปลงของเรื่องราว มิใช่เพียงการบรรยายให้ทราบตั้งแต่เปิดเรื่อง ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเกิดความคุ้นเคยและเข้าถึงตัวละครได้อย่างลึกซึ้ง เหมาะตุนเปรียบเทียบการพรรณาลักษณะตัวละครระหว่างความผันในหอแดงกับวรรณคดีเรื่องซ้องกั๋งหรือสุยหู่จ้วน (水浒传) โดยกล่าวว่าสุยหู่จ้วนพรรณาลักษณะตัวละครจากการบรรยายท่าทางการต่อสู้ ซึ่งเหมาะตุนเรียกวิธีการบรรยายเช่นนี้ว่า “力避介绍式” หมายถึงวิธีการบรรยายแบบบังคับ ทำให้ลักษณะของตัวละครไม่สามารถตราตรึงในความคิดของผู้อ่านได้นาน นอกจากนี้ยังมีแนวคิดของหวังคุนหลุน (王昆仑) นักวิชาการหอแดงวิทยาชื่อดังที่กล่าวว่า “หากตัวละครไม่เกิดการพัฒนา เปลี่ยนแปลงงานประพันธ์ย่อมขาดความน่าสนใจ” ดังตัวอย่างของหวังซีเฟิงที่มีลักษณะใกล้เคียงกับโจโฉ (曹操) ในเรื่องสามก๊กที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความเกลียดชังในตัวละครนี้ แต่กลับเป็นตัวละครที่มีเสน่ห์โดดเด่นและขาดหายไปจากเรื่องไม่ได้ เพราะเมื่อตัวละครหายไปจากเรื่อง ทำให้ผู้อ่านคิดถึงตัวละครนั้น ดังคำกล่าวที่ว่า “恨凤姐骂凤姐不见凤姐想凤姐” หมายถึง เกลียดเฟิ่งเจี๋ย (หมายถึงหวังซีเฟิง) คำเฟิ่งเจี๋ย พอเฟิ่งเจี๋ยตายกลับคิดถึงเฟิ่งเจี๋ย และ “恨曹操骂曹操曹操死了想曹操” หมายถึง เกลียดโจโฉคำโจโฉ พอโจโฉตายกลับคิดถึงโจโฉ

4) ด้านรูปแบบการประพันธ์ที่เป็นธรรมชาติ มิใช่ประดิษฐ์หรือจินตนาการจนเกินความจริง จนทำให้ผู้อ่านเกิดความรำคาญ เหมาะตุนยกย่องว่าเรื่องนี้สามารถสร้างรูปแบบการประพันธ์ได้ดีกว่างานอื่นในอดีต นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถด้านการประพันธ์บทกวีของเฉาเสวี่ฉินที่สามารถเลือกรูปแบบการประพันธ์สอดคล้องกับลักษณะของตัวละครแต่ละตัวได้อย่างเหมาะสม

เหมาตันยังเสนอมุมมองเพิ่มเติมว่า แม้เจาเสวี่ยฉินจะเกิดในยุคสมัยแห่ง “อาชญาทางภาษา” และภายใต้สภาพสังคมระบอบศักดินาที่ใช้กรอบจารีตมากำจัดคนที่ประพฤติตนขัดแย้งกับกรอบจารีตเหล่านั้น ทั้งยังแบ่งชนชั้นเจ้ากับข้า นายกับบ่าวอย่างชัดเจนและเคร่งครัด แต่เจาเสวี่ยฉินยังสามารถใช้ความสามารถ ประสบการณ์ และความทุกข์ยากในชีวิตจริงของตน วิพากษ์วิจารณ์ระบบสังคมศักดินาได้อย่างแยบคาย มีชั้นเชิงอย่างลึกซึ้ง (หลิวหย่งเหลียง, 2007, น. 1-19)

นอกจากนี้ในด้านประวัติผู้ประพันธ์และผู้เขียนคำวิจารณ์ยังพบบทความของมู่ใจ (木斋, 2019) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเจาเสวี่ยฉินกับ*ความฝันในหอแดง*และบทความของ เว่ยอิ่ง (魏颖, 2019) เรื่องการสะท้อนภาพลักษณ์เจาเสวี่ยฉินและการบรรยายภาพสะท้อนผ่านตัวละครของเรื่อง*ความฝันในหอแดง* ซึ่งเป็นผลงานที่ได้รับความนิยมในการสืบค้นจากผู้สนใจด้วยเช่นกัน

7.1.2 ด้านการวิเคราะห์ตัวบทวรรณคดี ผู้วิจัยพบว่ามิมบทความของหลี่หงยวน (李鸿渊, 2011ข) เรื่องการสรุปข้อวิจารณ์ช่วงสิบห้าปีภายใต้แนวคิดสตรีนิยมของวรรณคดีเรื่อง*ความฝันในหอแดง* ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหงโหลวเมิ่ง ประจำปี ค.ศ. 2011 ฉบับที่ 1 บทความนี้ มีการสืบค้นสูงถึง 11,675 ครั้ง และได้รับการอ้างอิงในงานวิจัยอื่นถึง 26 ครั้ง จากการบันทึกที่ปรากฏในฐานข้อมูล CNKI (นับถึงวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2565) หลี่หงยวน เสนอความคิดเห็นว่าหลังจาก*ความฝันในหอแดง*ได้รับการเผยแพร่ในสังคมจีนได้เกิดกระแสการวิจารณ์ภายใต้แนวคิดสตรีนิยมที่เน้นการเชิดชูและให้ความสำคัญกับสตรี ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลงานวิจัยในช่วง 50 ปีที่ผ่านมาพบว่าแม้จะมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าวในวรรณคดีเรื่องนี้ แต่ผลการวิจัยยังอยู่ในระดับพื้นฐานเท่านั้น ยังมีเรื่องราวที่ผู้สนใจสามารถศึกษาวิจัยได้อีกมาก นอกจากนี้ยังพบข้อจำกัดว่างานวิจัยส่วนใหญ่ใช้แนวคิดตะวันตกมาอธิบายปรากฏการณ์ในวรรณคดีจีนโบราณ ซึ่งยังขาดการวิเคราะห์ในทัศนคติของสตรีนิยมที่สอดคล้องกับสภาพสตรีในสังคมจีน หลี่หงยวนจึงเสนอว่าหากจะศึกษาวิเคราะห์ตัวบทวรรณคดีให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ควรใช้วิธีการนำหลักทฤษฎีหรือแนวคิดสตรีนิยมมาวิเคราะห์ตัวบทวรรณคดี ซึ่งผู้วิจัยต้องศึกษาตัวบทให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ชัดเจน แล้วจึงวิเคราะห์ไปพร้อมกับหลักทฤษฎีหรือแนวคิด เพื่อแสวงหาแนวทางการนำแนวคิดไปเชื่อมโยงกับตัวบทให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น หลี่หงยวนยังเสนอความเห็นต่อการศึกษาในมุมมองสตรีนิยมที่นำมาใช้วิเคราะห์ตัวบทวรรณคดีว่า*ความฝันในหอแดง*ได้รับการขนานนามว่าเป็นสารานุกรมแห่งประเทศจีนมีการผสมผสานวัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคมจีนไว้อย่างมากมาย ดังนั้นหากใช้แนวคิดสตรีนิยมตะวันตกมาวิเคราะห์ก็ศึกษา จำต้องพึงระวังไว้เสมอว่าภูมิหลังของวรรณคดีเรื่องนี้เป็นสังคมและวัฒนธรรมจีน ผู้วิจัยจึงต้องวิเคราะห์ วิจัยในฐานคะแนนกลางที่สามารถถกเถียงเรื่องสตรีได้ ขณะเดียวกันต้องอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมทางเพศอีกด้วย (หลี่หงยวน, 2011ก, น. 167-188)

นอกจากนี้ในด้านการวิเคราะห์ตัวบทวรรณคดียังพบบทความของจิ้งกั๋วเฟิง (张国凤, 2021) เรื่องโครงเรื่องของ*ความฝันในหอแดง* และบทความของเจิงชิงอีวี่ (曾庆雨, 2021) เรื่อง

การวิเคราะห์โครงเรื่องและแนวคิดของตัวบทวรรณคดีเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ซึ่งเป็นผลงานที่ได้รับความนิยมในการสืบค้นจากผู้สนใจด้วยเช่นกัน

7.1.3 ด้านการวิเคราะห์การสร้างตัวละคร ผู้วิจัยพบบทความของอู่อี้วี่สยา และเหยาเสี่ยวเฟย (吴玉霞 & 姚晓菲, 2006) เรื่องการศึกษาความสำเร็จของการสร้างตัวละครจาก *ความฝันในหอแดง* ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร Henan Institute of Education บทความนี้มีการสืบค้นจำนวน 9,963 ครั้ง และได้รับการนำไปอ้างอิงในงานวิจัยอื่นถึง 13 ครั้ง จากการบันทึกที่ปรากฏในฐานข้อมูล CNKI (นับถึงวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2565) บทความนี้ทำให้เห็นถึงความสำเร็จและความก้าวหน้าในการศึกษาวิจัยตัวละครต่าง ๆ ใน *ความฝันในหอแดง* เนื่องจากมีการศึกษาและวิเคราะห์ตัวละครทุกตัวในเรื่องอย่างหลากหลายแง่มุม การศึกษาวิเคราะห์วิธีการสร้างตัวละครของเจาเสวี่ยฉินใช้วิธีการสร้างตัวละครจากการบรรยายลักษณะภายนอกได้อย่างโดดเด่นหรือการพรรณนารายละเอียดและการใช้แนวคิดจิตวิทยาบรรยายการกระทำของตัวละคร บทความของอู่อี้วี่สยาและเหยาเสี่ยวเฟยได้รวบรวมผลการศึกษา แนวคิดของนักวิชาการหอแดงวิทยา รวมถึงนักคิด นักเขียนคนสำคัญในโลกวรรณกรรมสมัยใหม่ของจีนที่มีต่อ *ความฝันในหอแดง* อาทิ อี้ว์ผิงป๋ว (俞平伯) เสนอแนวคิดการสร้างตัวละครว่า ในการสร้างตัวละครสิบสองดรุณีแห่งจินหลิงแสดงให้เห็นถึงแนวคิด มุมมองของเจาเสวี่ยฉินที่ต้องการเสนอให้เห็นว่าสตรีสำคัญในวรรณคดีเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความรู้ด้านการประพันธ์ แต่ต้องพบเจอกับชะตาชีวิตที่น่าเวทนา สะท้อนให้เห็นถึงสถานะของสตรีในสังคมศักดินาจีนที่ตีกรอบสตรีไว้ให้ประพฤติตนตามความต้องการของบุรุษ จึงทำให้สตรีบางคนมีแนวคิดต่อต้านอำนาจของบุรุษหรือการปฏิบัติ ทั้งยังส่งผลให้สตรีมีบทบาทเหนือกว่าบุรุษในบางช่วงเวลา ส่งผลให้ตัวละครสตรีบางตัวประพฤติตนที่ขัดต่อหลักศีลธรรมอันดี แต่โดยสรุปแล้วตัวละครสตรีทุกตัวไม่ได้ถูกสร้างขึ้นให้มีเพียงภาพลักษณ์ความงามหรือความชั่วช้าด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้อู่อี้วี่สยาสามารถศึกษาตัวละครสตรีในเรื่องได้ลึกซึ้งมากขึ้น เช่นเดียวกับโจวอู่ตุน (周五屯) ที่เสนอความคิดเห็นว่าส่วนใหญ่ผลการศึกษาตัวละครที่ผ่านมาเน้นให้เห็นถึงการต่อต้านหรือการแหวกกรอบจารีตทางสังคม ส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิดในพฤติกรรม ความเป็นไปของตัวละคร ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยหรือผู้ศึกษาตัวละครในวรรณคดีจึงต้องศึกษาตัวบทให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง รวมถึงศึกษาเจตนารมณ์ ทศนคติของผู้ประพันธ์เพื่อให้เข้าใจการสร้างตัวละครได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถใช้มุมมองหรือแนวคิดในด้านการประพันธ์วรรณคดี มนุษยศาสตร์ แนวคิดทางศีลธรรมหรือแนวคิดด้านจิตวิทยามาใช้วิเคราะห์ศึกษาตัวละครที่แตกต่างออกไปได้ด้วย (อู่อี้วี่สยา และเหยาเสี่ยวเฟย, 2006, 33-53)

7.1.4 ด้านการแปลและการดัดแปลงวรรณคดีข้ามศิลป์ ข้ามศาสตร์สาขาอื่น ผู้วิจัยพบวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทของเต็งนำ (邓娜, 2009) เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรมจีนและตะวันตกผ่านตัวละครสตรีเอกหลินไต้อี้วี่ใน *ความฝันในหอแดง* และเจน แอร์จากเรื่องความรักของเจน แอร์ ซึ่งเป็นนวนิยายระดับโลก ประพันธ์โดยชาร์ลอตต์

บรอนเต (Charlotte Bronte) นักประพันธ์สตรีชาวอังกฤษ โดยนวนิยายเรื่องนี้เผยแพร่ตั้งแต่ ค.ศ. 1847 และตีพิมพ์เผยแพร่ในประเทศไทยครั้งแรกใน พ.ศ. 2478 ในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ (นวลทิพย์ มหามงคล, 2547, น. 1-2) วิทยานิพนธ์นี้มีการสืบค้นจำนวน 12,020 และได้รับการอ้างอิงในงานวิจัยอื่นถึง 6 ครั้ง จากการบันทึกที่ปรากฏในฐานข้อมูล CNKI (นับถึงวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2565) ซึ่งนำเสนอการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างตัวละครหลินไต้ฮั่วกับตัวละครเจน แอร์ เนื่องจาก 2 ตัวละครนี้มีภูมิหลังใกล้เคียงกัน ทั้งเป็นสตรีกำพร้าและต้องการเรียกร้องความรักตามที่ตนปรารถนา ด้วยเหตุนี้ตัวละครทั้ง 2 ตัว จึงแฝงนัยการต่อต้านระบอบทางสังคมที่ตีกรอบสตรีให้อยู่ภายใต้อำนาจของบุรุษและไม่มีสิทธิ์ตัดสินใจเลือกคู่ครองได้ด้วยตนเอง วิทยานิพนธ์ของเจ็งนำแนวคิดการวิเคราะห์ตัวละครตามหลักปรัชญาจีนและตะวันตก แนวคิดด้านศาสนา แนวคิดด้านมโนทัศน์ความงามในวัฒนธรรมจีนและตะวันตก ผลการศึกษาพบว่าตัวละครหลินไต้ฮั่วมีภาพลักษณ์ของความงามที่สงบเยือกเย็น พร้อมกับความต้องการการมีตัวตนหรือความเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัว ส่วนตัวละครเจน แอร์สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดตะวันตกเรื่องความต้องการแสวงหาคูณค่าที่แท้จริงของชีวิต รวมถึงสะท้อนให้เห็นความเป็นปัจเจกชนอย่างเด่นชัด นอกจากนี้ยังนำเสนอในแง่มุมของศาสนาที่กล่าวว่าตัวละครเจน แอร์ ยึดหลักความเชื่อ ความศรัทธาในศาสนาคริสต์ที่ต้องการมอบความรักให้แก่ผู้อื่น จึงก่อเกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดีกับคนทั่วไป ส่วนหลินไต้ฮั่วสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในพุทธศาสนาแบบจีน ที่ให้การส่งเสริมแนวคิดความอดทน รู้จักให้อภัย และการแสวงหาวิถีหลุดพ้นด้วยตนเอง จึงทำให้บุคลิกและพฤติกรรมของ 2 ตัวละครมีความแตกต่างกันในการเรียกร้องอิสระในความรัก เจน แอร์ แสดงถึงความเสมอภาคและความเป็นตัวตนที่แท้จริงแสดงออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ ส่วนหลินไต้ฮั่วแสดงถึงสตรีจีนที่ยังต้องอยู่ในระเบียบแบบแผนตามจารีตของสังคม รักษาคุณธรรมสำหรับสตรีไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อหวังว่าคุณงามความดีที่สังคมภายนอกกำหนดจะเป็นเครื่องมือในการยกสถานะและเพิ่มความสำคัญให้แก่ตนเอง แต่สุดท้ายตัวละครทั้ง 2 ตัว กลับต้องพบเจอโศกนาฏกรรมในชีวิต วิทยานิพนธ์นี้นับว่าเป็นงานศึกษาความผันในหอบแดงวรรณคดีเอกระดับโลกของจีนเปรียบเทียบกับวรรณคดีเอกระดับโลกของอังกฤษมีการอ้างอิงมากที่สุด นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการศึกษาวิจัยข้ามศาสตร์และสาขาวิชาที่ได้รับการยอมรับในวงกว้าง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบบทความด้านการแปลของหวังเวินจิง (王文婧, 2021) เรื่องวิเคราะห์การแปลบทกวีในวรรณคดีเรื่องความผันในหอบแดงเป็นภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดสุนทรียศาสตร์ และบทความของหลี่หว่าเหวย (李华维, 2021) เรื่องการศึกษาสุนทรียศาสตร์ด้านการแปลตัวบทความผันในหอบแดงเป็นภาษาไทย ซึ่งมีผู้สนใจสืบค้นจำนวนมากด้วยเช่นกัน

7.1.5 ด้านศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบบทความวิจัยของหวังฮุย (王慧, 2005) เรื่องการศึกษาผลการวิจัยสวนต้ากวนหยวน ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหงโหลเมิ่ง ประจำปี 2005 ฉบับที่ 2 ซึ่งมีการสืบค้นจำนวน 1,754 ครั้ง และได้รับการอ้างอิงถึง 19 ครั้ง

จากการบันทึกที่ปรากฏในฐานข้อมูล CNKI (นับถึงวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2565) บทความนี้รวบรวมผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวกับสวนตำกวนหยวนภายในตระกูลจ๋า เริ่มตั้งแต่การศึกษาและเขียนคำวิจารณ์ของจื่อเยียนใจ ต่อมานักวิชาการที่สนใจศึกษาเรื่องสวนตำกวนหยวนรวมตัวตั้งกลุ่ม “ศึกษาสวนตำกวน” (随园说) โดยเสนอความเห็นที่ว่าสวนตำกวนหยวนตั้งอยู่ที่เมืองปักกิ่ง อาจเป็นสวนภายในพระราชวังหรือบ้านของขุนนางระดับสูงแห่งหนึ่ง จึงเกิดข้อสันนิษฐานสืบเนื่องว่าน่าจะเป็นสวนของขุนนางหรือบุคคลสำคัญในสมัยราชวงศ์ชิง เช่น บางกลุ่มสันนิษฐานว่าเป็นสวนภายในบ้านของหมิงจู (明珠) ขุนนางที่มีชื่อเสียงในสมัยจักรพรรดิคังซี บางกลุ่มสันนิษฐานว่าเป็นสวนภายในบ้านของฟูเหิง (傅恒) นักการทหารและนักปกครองคนสำคัญในสมัยจักรพรรดิเฉียนหลง เป็นต้น ซึ่งข้อสันนิษฐานเหล่านี้ยังไม่ได้รับการยืนยันแน่นอนว่าสวนตำกวนหยวนจำลองแบบมาจากสถานที่ใด จึงทำให้การศึกษาในเรื่องนี้ยังต้องมีการค้นคว้าต่อไป อย่างไรก็ตาม บทความนี้นำเสนอว่ามีกรบันทึกแผนที่ในสวนตำกวนหยวนและจวนทรงกั๋วไว้ในฉบับที่เก่าแก่ที่สุดคือภาพแผนที่ในรัชศกจยาซิงปีที่ 22 ตรงกับปี 1817 ปรากฏอยู่ในหนังสือเรื่องผู้เฒ่าเล่าเรื่องความฝันในหอแดง 《痴人说梦》ของฟั่นไซ่ (范锜, ประมาณปี 1765-1844) นักประพันธ์ในสมัยราชวงศ์ชิง (หวังฮุย, 2005, น. 278-311)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบบทความของโหวจวินใจ และ ฮู่จวินเจ้อ (侯钧才 & 吴蕴泽, 2021) เรื่องการสังเคราะห์ผลการศึกษาข้ามวัฒนธรรมของวรรณคดีเรื่องความฝันในหอแดง ซึ่งได้สรุปความสำเร็จด้านการศึกษาวรรณคดีเรื่องนี้จากการประชุม สัมมนาและการเผยแพร่ออกไปในหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านการแปล การศึกษาของกลุ่มชนต่าง ๆ เป็นต้น

จากการศึกษาข้างต้นพบว่า สถานภาพการศึกษาความฝันในหอแดงในวงวิชาการจีนมีแนวทางการศึกษาที่หลากหลาย ได้แก่ด้านประวัติผู้ประพันธ์ ผู้เขียนคำวิจารณ์ การตีความตัวบทวรรณคดีที่ลึกซึ้งและหลากหลายมุมมอง ลักษณะและบทบาทของตัวละคร ตลอดจนองค์ประกอบต่าง ๆ ของวรรณคดีทั้งด้านศิลปวัฒนธรรม แดกแขนงองค์ความรู้ไปสู่วิทยาศาสตร์สาขาอื่นทั้งด้านการศึกษา การละคร วัฒนธรรม จีนศึกษาผ่านวรรณคดี นำไปสู่การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมข้ามชาติ อาทิ ธรรมเนียมจารีตทางสังคม วัฒนธรรมจีนและต่างชาติ ทั้งยังได้แง่มุมการศึกษาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานวิจัยในอนาคตได้ เช่น คุณค่าสตรีในวรรณคดีจีน สังคมจีนที่ปรากฏในตัวบทวรรณคดี การศึกษาภาษาและประเด็นอื่น ๆ ดังนั้น แนวโน้มการศึกษาวรรณคดีเรื่องนี้ในวงวิชาการจีนจึงยังได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังมีการเชื่อมโยงหรือดัดแปลงวรรณคดีไปสู่วิทยาศาสตร์แขนงอื่นด้วย

7.2 สถานภาพการศึกษาความฝันในหอแดงในวงวิชาการไทย

ในวงวิชาการไทย ความฝันในหอแดง เป็นวรรณคดีจีนที่ได้รับการเผยแพร่มาแล้วตั้งแต่ช่วงต้นสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งหูเหวินปิ่น (1991, น. 102) เขียนบทความเรื่องการศึกษาการเผยแพร่ความฝันในหอแดงในประเทศไทย โดยกล่าวว่า ความฝันในหอแดงเข้ามาประเทศไทยในช่วงประมาณ ค.ศ. 1809-1825 ตรงกับช่วงรัชกาลที่ 2 จากการศึกษาพบร่องรอยการแปล

เป็นภาษาไทย แต่ยังไม่สามารถค้นหาฉบับแปลได้อย่างสมบูรณ์ จึงไม่ทราบรายละเอียดว่าใครเป็นผู้แปล จากการค้นคว้าพบฉบับแปลภาษาไทยที่เก่าแก่ที่สุด พบว่ามีสำนวนที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์สร้างสรรค์ กรุงเทพมหานคร (曼谷建设出版社) ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2523 แปลโดยวราทัศน์ เดชจิตกร ซึ่งสอดคล้องกับการค้นคว้าของวินัย สุกใส (2010, น. 218) ที่กล่าวว่า “ฉะแล้วฉะนี้^๘ หรือฉะฉินเป็นนักประพันธ์ผู้ยิ่งใหญ่สมัยราชวงศ์ชิง ผลงานสำคัญคือ ความฝันในหอแดง ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยแล้วโดยวราทัศน์ เดชจิตกรเมื่อปี พ.ศ. 2523 เช่นเดียวกัน” ซึ่งฉบับแปลนี้มีทั้งหมด 40 ตอน โดยแปลจากความฝันในหอแดงของสำนักพิมพ์เหรินหมินเหวินเสวีย โดยมีการตัดทอนเนื้อหาเพื่อให้ผู้อ่านเข้าถึงแก่นเรื่องได้ง่ายยิ่งขึ้น ภายหลังจึงเริ่มมีผู้แปล ความฝันในหอแดง ฉบับต่าง ๆ เรื่อยมา

เมื่อรวบรวมข้อมูลการศึกษาความฝันในหอแดงในวงวิชาการไทยช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาจากฐานข้อมูล ThaiJo และ ThaiList พบว่า มีผลงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์จำนวนทั้งสิ้น 4 ชิ้น บ่งชี้ให้เห็นว่าสถานภาพการศึกษาความฝันในหอแดงของวงวิชาการไทยยังอยู่เฉพาะในกลุ่มผู้ที่สนใจและนิสิต นักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งเท่านั้น รายละเอียดของผลงาน ดังนี้

เขียน เหวิน (2555) วิทยานิพนธ์เรื่อง ผู้หญิงในอุดมคติจากมุมมองทางวัฒนธรรมไทยกับจีน การศึกษาเปรียบเทียบนางเอกในวรรณกรรมเรื่อง *สี่แผ่นดิน* และ *ความฝันในหอแดง* งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความเหมือนและความต่างด้านค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิง ตลอดจนคุณธรรมและพฤติกรรมของผู้หญิงใน 2 ประเทศจากตัวละคร “พลอย” ในเรื่อง *สี่แผ่นดิน* กับ “เป่าไช” ในเรื่อง *ความฝันในหอแดง* โดยศึกษาจากมุมมองต่าง ๆ เช่น มุมมองด้านศาสนา มุมมองด้านความงามของวรรณคดีและมุมมองด้านสังคม ผลจากการศึกษาพบว่า ไม่ว่าจะในประเทศไทยหรือประเทศจีน ผู้หญิงต้องปฏิบัติตามค่านิยมทางวัฒนธรรมและสังคมโบราณ แม้ว่าในสังคมปัจจุบัน ผู้หญิงไทยและจีนจะมีเสรีภาพมากกว่าสมัยก่อน แต่ทว่าสังคมยังคงคาดหวังให้ผู้หญิงแบกรับความรับผิดชอบด้านครอบครัวมากกว่าความรับผิดชอบด้านสังคม งานวิจัยนี้เสนอว่าตัวละครเป่าไชมักจะรักษาและปกป้องคุณงามความดีของสตรีตามธรรมเนียมจารีตของสังคมอย่างเคร่งครัด แตกต่างจากหลินไต้ฮัวที่เรียกร้องเสรีภาพทางความรัก ผลสุดท้ายชีวิตของสตรีที่ดำเนินไปตามครรลองของสังคมเท่านั้นที่ได้รับการยอมรับจากผู้ใหญ่ในตระกูล

นัยน์พัศ อธิษฐ์พัศ (2561) วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความอ่อนแอแห่งเสรีภาพในนวนิยายเรื่อง *ความฝันในหอแดง* และนวนิยายของมัวเหยียน มุ่งวิเคราะห์แนวคิดเสรีภาพที่ปรากฏในนวนิยายดังกล่าว เพื่อศึกษาบริบททางสังคมและวัฒนธรรมจีนที่สัมพันธ์กับแนวคิดเสรีภาพในวรรณคดี วิทยานิพนธ์นี้นำเสนอผลสรุปในเรื่องความอ่อนแอของเสรีภาพที่เกิดขึ้นจากเสรีภาพที่มีความหลากหลายและเลื่อนไหลแตกต่างกันในแต่ละยุคสมัย โดยในนิยายเรื่อง *ความฝันในหอแดง* นำเสนอเสรีภาพของสังคมในระบบอุปสมบทบูรณาญาสิทธิราชย์ อาทิ เสรีภาพ

^๘ ผู้วิจัยเขียนตามการถอดเสียงของคุณวินัย สุกใส

การประกอบอาชีพ เสรีภาพทางการศึกษา เสรีภาพในการสมาคม และเสรีภาพในการแต่งงาน อุดมการณ์ “เบญจสัมพันธ์” ที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ากับข้า พ่อกับลูก สามีกับภรรยา พี่กับน้อง และเพื่อนกับเพื่อน ซึ่งพันธนาการความสัมพันธ์นอกจากสร้างภาวะความยั่งยืนแย้งของเสรีภาพแล้ว ยังเป็นสาเหตุของการเรียกร้องเสรีภาพ วิทยานิพนธ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงการขับเคลื่อนสังคมให้ก้าวหน้าไปตามความมุ่งหวังของชนชั้นปกครอง สังคมปิศาจไทยในระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ชนชั้นปกครองเพศชายจึงสร้างความชอบธรรมทางอำนาจด้วยการกำหนดสิทธิความสัมพันธ์ตามแนวคิด “สายสัมพันธ์หลัก 3 คู่” ซึ่งกำหนดไว้ว่า เจ้าคือหลักของข้า พ่อคือหลักของลูกและสามีคือหลักของภรรยา ความสัมพันธ์ของตัวละครในนวนิยายแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่อยู่ในลำดับชั้นทางสังคมที่สูงกว่ามีอำนาจเหนือกว่าบุคคลที่อยู่ในลำดับชั้นทางสังคมที่ต่ำกว่า กล่าวคือ เจ้านายมีอำนาจเหนือลูกน้อง พ่อที่มีอำนาจเหนือลูก สามีมีอำนาจเหนือภรรยา ซึ่งข้อตกลงทางสังคมลักษณะนี้นำมาซึ่งความเหลื่อมล้ำทางสังคมเพื่อรับรองความชอบธรรมให้ชนชั้นปกครอง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังชี้ให้เห็นว่าผู้ประพันธ์ *ความฝันในหอแดง* ตระหนักดีว่าสตรีต้องอยู่ภายใต้อำนาจของบุรุษและถูกใช้เป็นเครื่องมือเชื่อมต่ออำนาจและความมั่นคงให้กับบุรุษ แม้ว่าจะมีการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของตัวละครสตรี ดังเช่นกลุ่มสะใภ้ในตระกูลจ๋าใช้การคลุมถุงชนระหว่างจ๋าเป่าอู๋กับเซียวเป่าไซเพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้กับตนเอง อันเป็นวิธีการเดียวกับที่บุรุษใช้เสริมความมั่นคงทางอำนาจให้กับตนเอง แม้การเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของสตรีในเรื่องจะมีความเป็นไปได้ แต่สุดท้ายชะตาชีวิตของสตรีต้องพบเจอกับความล้มเหลว ตราบใดที่อำนาจทางสังคมยังคงเป็นของบุรุษ

กฎเทพ ประภากร (2564a) บทความวิชาการเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ภาพสะท้อนการรักษาสถานภาพและบทบาทของสตรีจีนในสังคมศักดินา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์วิธีการรักษาสถานภาพและบทบาทของสตรีชั้นสูงในสังคมศักดินา รวมถึงศึกษาวิธีการประพันธ์และการกำหนดบทบาทของตัวละครสตรีที่ต้องการสร้างความมั่นคงทางสังคมแก่ตนเองผ่านการศึกษาวรรณคดีจีนเรื่อง *ความฝันในหอแดง* โดยมุ่งศึกษาด้านการสร้างตัวละครสตรีที่เป็นชนชั้นผู้นำในครอบครัวตระกูลจ๋าและคัดเลือกตัวละครสตรีที่มีลักษณะร่วมกันคือ สตรีที่มีสามีและเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในคฤหาสน์หรงกั๋ว โดยกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 สถานภาพและบทบาทภายในครอบครัวตระกูลจ๋า ด้านที่ 2 การดำเนินชีวิตและการรักษาสถานภาพของตัวละคร ด้านที่ 3 ภูมิหลังและชาติกำเนิดของตัวละครสตรีจำนวน 5 ตัวละคร ได้แก่ จ๋าหู่ สตรีผู้เป็นที่เคารพสูงสุดของครอบครัว สิงฮูหยินกับหวังฮูหยิน สตรีชั้นผู้นำที่มีสถานภาพใกล้เคียงกัน แต่ทว่าด้วยชาติกำเนิด ส่งผลให้มีบทบาทที่แตกต่างกันและสะใภ้ของครอบครัวอย่างหวังซีเฟิง สตรีผู้ที่ฉีกขนบธรรมเนียมสตรีจีนภายใต้สังคมศักดินากับหลี่หวัน สตรีที่รักษามรรยาธนิยมอย่างเคร่งครัด ตัวละครทั้ง 5 ตัว มีบทบาทสำคัญภายในตระกูลจ๋า ความพยายามในการรักษาสถานภาพและบทบาทของตนไว้ได้สะท้อนให้ผู้อ่านเห็นถึงความแก่งแย่งและการเอาตัวเอาเปรียบ ภายใต้สังคมศักดินาที่ยังคงยึดถือบุรุษเพศ

เป็นใหญ่ ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตของตัวละครสตรีที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยเป็นอย่างมาก แม้ว่าตัวละครเหล่านี้พยายามรักษาสถานภาพและบทบาทของตนไว้เพียงใดกลับไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นในครอบครัวได้

นอกจากนี้ ฎุเทพ ประภากร (2564b) ยังมีบทความวิจัยเรื่องคุณค่าสตรีตามแนวคิดพิตาทิปไตในสังคมศักดินาจีนจากรรณคดีเรื่อง *ความฝันในหอแดง* โดยคัดเลือกความสัมพันธ์ของตัวละคร 3 กลุ่ม ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับลูกสาวคือตัวละครจยาเจิ้ง (贾政) กับจยาถันซุน (贾探春) สามีกับภรรยาคือตัวละครจยาเหลียน (贾琏) หวังซีเฟิงและโหยวเออร์เจีย (尤二姐) และเจ้านายกับสาวใช้คือตัวละครจยาเป่าอีวี่ ฮวาฮีเหริน (花袭人) และฉิงเหวิน (晴雯) โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่สะท้อนคุณค่าสตรีที่ปรากฏผ่านการวิเคราะห์บทสนทนาหรือการบรรยายสภาพแวดล้อมของตัวละคร 3 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ทั้ง 3 กลุ่มนี้ สะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพและบทบาทของบุรุษตามแนวคิดพิตาทิปไตที่มีเหนือสตรีในสังคมศักดินาจีน บุรุษสามารถกำหนดความสำคัญและคุณค่าสตรีให้เป็นไปตามความต้องการและอยู่ภายใต้อำนาจของตน เพื่อรักษาความมั่นคงของครอบครัว โดยสร้างกรอบการเป็นภรรยาที่ดีเพื่อรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล ซึ่งสตรีทั้ง 3 กลุ่ม ต่างมีชะตาชีวิตที่ถูกตีกรอบทางสังคมเช่นกัน

เมื่อวิเคราะห์การศึกษาในวงวิชาการตามขอบเขตการศึกษาด้านเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน พบว่า ในวงวิชาการไทยยังจำกัดเฉพาะมิติด้านการศึกษาศิลปะตัวละครสตรีสำคัญและแก่นเรื่องเป็นหลัก เห็นได้จากวิทยานิพนธ์และบทความส่วนใหญ่ที่เน้นการศึกษาเฉพาะตัวละครสตรีภายใต้รูปแบบความสัมพันธ์ของคนจีนในสังคมศักดินาและการศึกษาแก่นเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ที่สะท้อนออกมาสู่สายตาของผู้อ่านชาวไทย แม้ว่าจะปรากฏผลงานแปลวรรณคดีเรื่องนี้หลายสำนวน แต่สถานภาพการศึกษาวิจัยในปัจจุบันยังถือว่ามียังมีจำนวนน้อยและจำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะตัวละครสำคัญเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ วงวิชาการไทยจึงมีช่องว่างที่สามารถศึกษาเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ได้อีกหลากหลายด้าน โดยสาเหตุของสถานภาพดังกล่าวเกิดจากปัจจัยหลายประการ ซึ่งจะอภิปรายในผลการศึกษาต่อไป

จากการรวบรวมข้อมูลข้างต้น พบว่า ผลงานการศึกษาในวงวิชาการจะจำกัดอยู่ในกลุ่มผู้สนใจศึกษาวรรณคดีเรื่องนี้เพียงไม่กี่คน และขอบเขตด้านเนื้อหาจำกัดเฉพาะด้านการศึกษาวิเคราะห์ตัวละครสำคัญเท่านั้น จึงทำให้เกิดช่องว่างทางวิชาการทางการศึกษาในวงวิชาการไทยอยู่อีกหลายด้าน

8. บทสรุป

สถานภาพการศึกษาเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในวงวิชาการจีนและไทยมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากทั้งในด้านปริมาณและความหลากหลายของขอบเขตการศึกษาวิจัย ในวงวิชาการจีนมีการต่อยอดการศึกษาวิจัยเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ที่เกี่ยวพันกับศาสตร์แขนงต่าง ๆ ทั้งยังมีการนำแนวคิดการวิเคราะห์วรรณกรรมของตะวันตกมาใช้ในการศึกษา พร้อมกับศึกษาค้นคว้า

ตั้งแต่ประวัติผู้ประพันธ์และผู้เขียนคำวิจารณ์ ตั๋วบรรณคดี ตั๋วละครทุกชนชั้นและองค์ประกอบอื่น นอกจากนี้ ยังมีการรายงานผลการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สถานภาพของเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในวงการวรรณคดีและวงวิชาการจีนมีความมั่นคงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องในฐานะวรรณคดีชิ้นเอกของชาวจีน แม้วรรณคดีเรื่องนี้ออกเผยแพร่ไปสู่วรรณคดีโลกกว่า 200 ปี แต่ยังไม่พบประเด็นการศึกษาบางด้านที่ไม่ปรากฏข้อสรุปที่ชัดเจน เช่น ประวัติและความสัมพันธ์ของผู้ประพันธ์กับผู้เขียนคำวิจารณ์ ภูมิหลังตัวละครหลายตัวในวรรณคดีที่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ชาติจีนในช่วงสมัยราชวงศ์ชิง รวมถึงปัญหาเรื่องการประพันธ์เพิ่มช่วง 40 ตอน หลังของฉบับเกาเอ้อและเฉิงเหว่ยหยวนว่าสอดคล้องกับเจตนาของเจาเสวี่ยฉินหรือไม่ ประเด็นเหล่านี้ยังเป็นหัวข้อที่ได้รับความสนใจในวงวิชาการจีน

สำหรับสถานภาพการศึกษาเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในวงวิชาการไทยพบว่า มีจำนวนผลงานน้อยมากและยังมีช่องว่างทางการศึกษาได้อีกหลากหลายด้าน แม้ว่าในปัจจุบันจะปรากฏการแปลเป็นภาษาไทยหลายสำนวน แต่ผู้สนใจยังสามารถศึกษาค้นคว้าต่อไปได้ เพื่อให้สังคมไทยรู้จักและเข้าใจวรรณคดีเรื่องนี้มากขึ้น แม้การศึกษาในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาจะเผยแพร่เฉพาะในแวดวงของผู้สนใจซึ่งมีจำนวนน้อยมากและขอบเขตด้านเนื้อหาปรากฏเฉพาะการศึกษาตัวละครสตรีที่สำคัญก็ตาม

9. อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาสถานภาพของการศึกษา *ความฝันในหอแดง* ช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาในวงวิชาการจีนและไทยด้วยวิธีการเก็บรวบรวมและสังเคราะห์งานวิจัยในขอบเขตการศึกษา 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านประวัติผู้ประพันธ์และผู้เขียนคำวิจารณ์ 2. ด้านการวิเคราะห์ ตั๋วบรรณคดี 3. ด้านการวิเคราะห์การสร้างตัวละคร 4. ด้านการแปลและการดัดแปลงวรรณคดีข้ามศาสตร์สาขาอื่น 5. ด้านศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยพบว่าสถานภาพการศึกษาเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในวงวิชาการจีนให้ความสำคัญกับการศึกษาตั๋วบรรณคดีเชื่อมโยงเข้ากับตัวละครสตรีไปสู่การศึกษาเจาเสวี่ยฉินผู้ประพันธ์ รวมถึงให้ความสนใจในการศึกษาผู้เขียนคำวิจารณ์ โดยสังเกตได้จากจำนวนการดาวน์โหลดบทความที่มีการศึกษาประเด็นดังกล่าวจะได้รับความนิยมสูงมาก นอกจากนี้ยังมีการศึกษาร่วมกับความรู้ในศาสตร์สาขาหลากหลายแขนง พร้อมกับมีการรวบรวมและจัดทำเป็นรายงานประจำปีนำเสนอความก้าวหน้าพัฒนาศาสตร์การศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้สถานภาพการศึกษาในวงวิชาการจีนมีความมั่นคงและรุดหน้าไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการศึกษาตลอดระยะเวลาหลังจาก *ความฝันในหอแดง* เผยแพร่สู่โลกวรรณคดีช่วยสร้างคุณภาพการแก่ผู้สนใจให้มีแหล่งข้อมูลที่ครอบคลุมรอบด้านและสมบูรณ์ เพื่อให้ผู้สนใจสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปต่อยอดศึกษาในเชิงลึกยิ่งขึ้น

ปัจจุบันในวงวิชาการจีนยังมีประเด็นเรื่องประวัติของเจาเสวี่ยฉินและผู้เขียนคำวิจารณ์ที่ยังเป็นประเด็นสำคัญในการถกเถียง เนื่องจากในวัฒนธรรมคติช่วงหนึ่งกล่าวแตงน้อยถึงผู้ประพันธ์ไว้ว่า

“从此空空道人因空见色，由色生情，传情入色，自色悟空，遂易名为情僧，改《石头记》为《情僧录》。至吴玉峰题曰《红楼梦》。东鲁孔梅溪则题曰《风月宝鉴》后因曹雪芹于悼红轩中披阅十载，增删五次，纂成目录，分出章回，则题曰《金陵十二钗》……至脂砚斋甲戌抄阅再评，仍用《石头记》。”

“นับจากนั้น นักพรตสูญญตาจากความว่างเปล่าเห็นถึงรูป จากรูปเกิดความรู้สึก จากความรู้สึกกลับมาสู่รูป จากรูปกลับสู่ความว่างเปล่า จึงเปลี่ยนนามตนเป็นฉิงเซิง (ภิกษุที่มีความรู้สึก) แล้วเปลี่ยนชื่อจาก “บันทึกของศิลา” เป็น “บันทึกของภิกษุที่มีความรู้สึก” จนกระทั่ง อุ๋อวิ๋เฟิง ตั้งชื่อใหม่เป็นความฝันในหอแดง ช่งเหมยซีแห่งเมืองตงหลู่ตั้งชื่อเป็นคันท้องแห่งสายลมและดวงจันทร์ หลังจากนั้นเจาเสวี่ยฉินที่อยู่ในภาวะโศกศัลย์ในห้องสีแดงศึกษาอยู่ 10 ปี ปรับแก้ 5 ครั้ง จัดเรียบเรียงรูปเล่มใหม่ แบ่งออกเป็นตอน แล้วจึงตั้งชื่อใหม่ว่าสิบสองตฤณีแห่งจินหลิง …… จนกระทั่งจื่อเยียนไฉ้นำมาคัดลอกและเขียนคำวิจารณ์ในปีจยาซิว แล้วคงชื่อเดิมว่า “บันทึกของศิลา” ไว้” (เจาเสวี่ยฉินและเกาเอ้อ, 2019, น. 3)

จากข้อความที่ปรากฏสร้างความสนใจในประเด็นการศึกษาผู้ประพันธ์วรรณคดีเรื่องนี้ เนื่องจากหากพินิจเฉพาะข้อความส่วนนี้จะพบว่า ปรากฏชื่อวรรณคดีเรื่องนี้หลายชื่อ โดยเจาเสวี่ยฉินอาจเป็นเพียงผู้นำบันทึกของศิลามาเรียบเรียงใหม่เท่านั้น ซึ่งนักวิชาการบางท่านให้ข้อคิดเห็นว่ามีสาเหตุที่ต้องเขียนลักษณะนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงอาชญาทางอักษร หากผู้ประพันธ์ใส่ชื่อตนเองจะสามารถสืบทราบตัวบุคคลได้ง่าย จนกระทั่งนักวิชาการหอแดงวิทยาที่มีชื่อเสียงอย่างหูซื่อ (1998, น. 802-803) รวบรวมเอกสารหลักฐานประวัติครอบครัวตระกูลเจาตั้งแต่สมัยจักรพรรดิคังซี จากนั้นสรุปข้อคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับผู้ประพันธ์ความฝันในหอแดงไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. ผู้ประพันธ์ ความฝันในหอแดง คือ เจาเสวี่ยฉิน
2. เจาเสวี่ยฉินเป็นชาวฮั่นที่สังกัดกองกำลังธงขาวในยุคราชวงศ์ชิง เป็นหลานของเจาอิน (曹寅) เป็นบุตรของเจาฝู (曹頌) เจาเสวี่ยฉินเกิดในครอบครัวชนชั้นสูงที่ร่ำรวย มีความรู้ในศาสตร์การประพันธ์และศิลปะ เนื่องจากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ครอบครัวให้การส่งเสริม ดังนั้นเจาเสวี่ยฉินจึงมีความสามารถในการแต่งบทกวี วาดภาพ ภายหลังมีชีวิตที่ตกยาก เจาเสวี่ยฉินเสียใจเป็นอย่างมากจนกลายเป็นคนติดสุรา เร่รอน

3. เจาอินเสี่ยชีวิตในสมัยจักรพรรดิคังซี ปีที่ 51 ซึ่งเจาเสวี่ยฉินน่าจะเกิดในช่วงเวลานี้หรือหลังจากนี้ไม่นาน

4. ช่วงที่ครอบครัวตระกูลเจารุ่งเรืองสุดขีด เคยรับเสด็จจักรพรรดิคังซีถึง 4 ครั้ง แต่หลังจากนั้นฐานะของครอบครัวตกต่ำสุดขีด จนกระทั่งถูกราชสำนักกริบทรัพย์สิน เนื่องจากกระทำความผิดบางประการ

5. เรื่อง *ความฝันในหอแดง* ถือกำเนิดขึ้นหลังจากครอบครัวของเจาเสวี่ยฉินถูกราชสำนักกริบทรัพย์สินสมบัติไปแล้ว เจาเสวี่ยฉินเขียนวรรณคดีเรื่องนี้ขณะที่ตนมีชีวิตตกยาก ช่วงเวลาประพันธ์อยู่ระหว่างเริ่มรัชสมัยจักรพรรดิเฉียนหลงจนถึงประมาณปีที่ 30 แห่งรัชกาล แต่ทว่ายังไม่เสร็จสมบูรณ์ เนื่องจากเจาเสวี่ยฉินเสียชีวิตก่อน

6. *ความฝันในหอแดง* แฝงเร้นเรื่องจริงที่เกี่ยวข้องกับชะตาชีวิตและตระกูลของเจาเสวี่ยฉิน สังเกตได้จากการตั้งชื่อตัวละครที่สร้างขึ้น มีการเล่นคำ “เงิน” (甄) และ “จยา” (贾) ที่พ้องเสียงกับคำว่า “เงิน” (真) และ “จยา” (假) หรือตัวละคร “เงินเป่าอี่วี่” (甄宝玉) และ “จยาเป่าอี่วี่” ที่ถูกสร้างขึ้นมาให้อ่านเกิดการเปรียบเทียบ รวมถึงตัวละครเปิดเรื่องในตอนต้นที่ 1 ได้แก่ “เงินซื่ออิน” (甄士隐) และ “จยาอี่วี่ซุน” (贾雨村) ที่บอกความหมายเป็นนัยให้อ่านตระหนักเสมอว่าวรรณคดีเรื่องนี้แฝงเรื่องจริงของครอบครัวตระกูลเจาไว้ นอกจากนี้ยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่าครอบครัวตระกูล “เงิน” (甄) และ “จยา” (贾) คือภาพสะท้อนของตระกูลเจาเสวี่ยฉิน โดยตระกูลเงิน “甄” เปรียบเสมือนครอบครัวตระกูลเจาที่อยู่บริเวณเจียงหนาน (江南) และตระกูลจยา “贾” เปรียบเสมือนครอบครัวตระกูลเจาที่อยู่ในเมืองฉางอัน (长安) ต่อมามีการสืบค้นประวัติศาสตร์ในสมัยจักรพรรดิคังซี พบว่าภรรยาของเจาซึ่งเป็นแม่นมของจักรพรรดิคังซี ภายหลังเจาอินบุตรของเจาซึ่งเป็นสหายทรงอักษร (伴读) ของจักรพรรดิคังซี ทำให้ครอบครัวตระกูลเจามีหน้าที่ดูแลกิจการสิ่งทอของราชสำนักที่เจียงหนิง (江宁) ส่งผลให้ตระกูลเจารุ่นต่อมา คือเจาหยงและเจาผู้ที่สันนิษฐานกันว่าเป็นบิดาของเจาเสวี่ยฉินได้รับมรดกกิจการนี้ต่อจากครอบครัว แต่เมื่อเข้าสู่ยุคสมัยจักรพรรดิยงเจิ้ง ครอบครัวตระกูลเจาจึงถูกราชสำนักลงโทษและริบทรัพย์สินสมบัติ

จากข้อเสนอความคิดเห็นของหูซื่อเกี่ยวกับประเด็นผู้ประพันธ์เรื่อง *ความฝันในหอแดง* แรกเริ่มยังมีผู้คัดค้านโดยมีนักวิชาการหอแดงวิทยาหลายท่าน อาทิ ปี 1972 มีนักหอแดงวิทยาชื่อว่า ตูซื่อเจี๋ย (杜世杰) เสนอว่าผู้ประพันธ์เรื่อง *ความฝันในหอแดง* คืออู่เหมยซุน ส่วนเจาเสวี่ยฉินเป็นเพียงนามสมมติ ต่อมาปี 1990 เจ้ากั๋วตั้ง (赵国栋) เผยแพร่บทความที่เสนอความคิดเห็นของตนว่าเจาผู้คือผู้ประพันธ์เรื่อง *ความฝันในหอแดง* หรือแม้กระทั่งปี 1994 หลิวรุ่หนวย (刘润为) เสนอบทความสะท้อนความคิดเห็นของตนว่าผู้ประพันธ์เดิมของเรื่อง *ความฝันในหอแดง* คือเจาฉวน (曹渊) ซึ่งเป็นบุคคลเดียวกับเจาเหยียน (曹颜) แห่งตระกูลเจา นอกจากนี้ยังมีนักหอแดงวิทยาเสนอความคิดเห็นว่าเจาเสวี่ยฉินดัดแปลงอัตชีวประวัติของอู่เหมยซุน (吴梅村) ออกมาเป็นวรรณคดีเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะที่คัดค้านความคิดเห็นของหูซื่อยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากนักหอแดงวิทยาทั่วไปมากนัก แต่เราปฏิเสธไม่ได้ว่าปัจจุบันมีนักหอแดงวิทยาบางส่วนเห็นด้วย

กับแนวคิดที่ว่าผู้ประพันธ์เรื่อง *ความฝันในหอแดง* ไม่ใช่เจาเสวียฉิน แม้จะมีผู้คัดค้านความคิดเห็นของหูซื่อ ขณะเดียวกันมีนักหอแดงวิทยาจำนวนไม่น้อยที่สนับสนุนว่าเจาเสวียฉินคือผู้ประพันธ์เรื่อง *ความฝันในหอแดง* อาทิ ปี 1991 วารสารหงโหลวเมิ่ง 《红楼梦学刊》ได้เผยแพร่บทความของหลี่ซุนเซียง (李春香) ที่ยืนยันแนวคิดของหูซื่อว่าเจาเสวียฉินคือผู้ประพันธ์เรื่อง *ความฝันในหอแดง*

สรุปแล้ว ปัจจุบันข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ประพันธ์เรื่อง *ความฝันในหอแดง* ที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดคือ เจาเสวียฉินเป็นผู้ประพันธ์ แต่ประพันธ์เพียง 80 ตอนเท่านั้น ส่วนเนื้อหาตอนท้ายเรื่องหายสาบสูญไป จึงมีนักประพันธ์หลายคนประพันธ์เพิ่มเติม ทำให้เนื้อหาตอนท้ายของเรื่อง *ความฝันในหอแดง* มีความหลากหลาย โดยเกาเอ้อ (高鹗) นักประพันธ์ในสมัยเดียวกันได้ประพันธ์เพิ่มเติมอีก 40 ตอนจนจบบริบูรณ์

นอกจากนี้ ภูมิหลังของวรรณคดีเรื่องนี้ในวงวิชาการจีนเคยถูกตีตราว่าเป็นหนังสือต้องห้าม พังนี ตั้งยีนยง (2555) กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ในบทความ เรื่องความรู้ที่ถูกจองจำ : หนังสือต้องห้ามในราชวงศ์ชิง โดยกล่าวถึง*ความฝันในหอแดง*ไว้ว่า วรรณคดีเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นความตกต่ำของตระกูลขุนนางจีนและความเสื่อมถอยของสังคมศักดินา เป็นเหตุให้ทางการเกรงว่าผู้อ่านจะมีพฤติกรรมเลียนแบบ เกิดการต่อต้านชนบประเพณีอันดีงามของสังคม สอดคล้องกับความคิดเห็นของอันผิงฉิวและจางผิงเหิง (1988) กล่าวว่า เนื่องจากในอดีต *ความฝันในหอแดง* ถูกจัดอยู่ในกลุ่มหนังสือที่มีเนื้อหาล่อแหลมไปในด้านเสียดสีการเมืองในสังคมศักดินาจีน ตามคำกล่าวที่ว่าเนื้อหาในวรรณคดีเรื่องนี้แฝงคำเท็จจริงไว้ (假语存言) โดยเนื้อหาบางตอนยังสะท้อนให้เห็นถึงความเหลวแหลกในการปกครองของขุนนางตั้งแต่ระดับบนไปจนถึงระดับล่าง เช่น เหตุการณ์การตัดสินใจของจยาอู๋ซุนที่มีการกล่าวถึง “ยันต์คุ้มภัยขุนนาง” (护官符) หรือเหตุการณ์การขโมยพัดจากชาวบ้านมาเป็นสมบัติของตน ตามความปรารถนาของจยาเซ่อผู้เป็นขุนนางผู้ใหญ่ในตระกูลจยา สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการใช้อำนาจทางการปกครองที่มีขอบข่ายกฎหมายและหลักศีลธรรม เป็นเหตุให้ทางการจำต้องตีตราวรรณคดีเรื่องนี้ว่าเป็นหนังสือต้องห้าม โดยให้เหตุผลว่าเป็นนิยายที่มีเนื้อหาเชิงอนาจารอยู่มาก (淫词小说) ส่งผลให้วรรณคดีเรื่องนี้ได้รับการเผยแพร่หลังจากเจาเสวียฉินเสียชีวิตไปแล้วนานกว่า 20 ปี แต่เมื่อเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ได้รับการพิมพ์เผยแพร่มากขึ้น ทำให้มีผู้สนใจศึกษาอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง อีกทั้งยังได้รับการยกย่องเป็น 1 ใน 4 สุดยอดนิยายจีน อันประกอบด้วย สามก๊ก ไซอิ๋ว 《西游记》 ซ้องกั๋ง และ *ความฝันในหอแดง* สะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพของวรรณคดีเรื่องนี้ว่ามีความสำคัญอย่างมากในวงวิชาการจีนจวบจนปัจจุบัน

สำหรับวงวิชาการไทย จากการศึกษาด้านงานวิจัยย้อนหลังพบว่า ในปี 1949 มีการตีพิมพ์บทความที่เกี่ยวกับ*ความฝันในหอแดง*ลงในหนังสือพิมพ์สากลหรือชื่อภาษาจีนว่า 《世界日报》 ซึ่งเป็นผลงานของจิงซัวเหริน (张硕人) นักศึกษาปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเรื่องศึกษาความหมายของ “一从二令三人木” (หนึ่งคล้อยสองสั่งสามร้างลา) ซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวละคร

หวังซีเฟิง หลังจากนั้นหนังสือพิมพ์และวารสารในประเทศไทยจึงเริ่มเผยแพร่บทความที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง *ความฝันในหอแดง* แต่มีจำนวนไม่มากนัก อนึ่ง ขอบเขตการศึกษาในระยะแรกจะให้ความสำคัญกับแก่นเรื่อง ตัวละครสำคัญ เช่น สิบสองตฤณีแห่ง จินหลิง ปรีศนาตัวละครตามเจตนากรรมของเจาเสวี่ยฉิน เป็นต้น ต่อมาในปี 1983 จิ้งซวี่เหรินยังได้ตีพิมพ์หนังสือเรื่องการศึกษา *ความฝันในหอแดง* สำนักพิมพ์แสงทองประเทศไทย หนังสือได้รวบรวมบทความเกี่ยวกับเรื่อง *ความฝันในหอแดง* กว่า 30 บทความ นับว่าเป็นเอกสารการศึกษาที่สำคัญในประเทศไทย

ในประเทศไทยมีการแปล *ความฝันในหอแดง* ออกตีพิมพ์จำหน่ายอยู่ 5 สำนัก ได้แก่

1. ฉบับย่อสำนักแปลของวาทศน์ เดชจิตกร แปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษจำนวน 40 ตอน ใช้ชื่อว่า “*ความฝันในหอแดง*” ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์โฆษิต เผยแพร่ในปี 2546 ต่อมาเผยแพร่โดยสำนักพิมพ์สร้างสรรค์ ในปี 2553 *ความฝันในหอแดง* ฉบับนี้มีทั้งหมด 40 ตอน แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ภาค ภาคแรกฉบับเจาเสวี่ยฉินประพันธ์ ได้แก่ตอนที่ 1 ถึงตอนที่ 33 และภาคที่ 2 เกาเอ้อประพันธ์ ได้แก่ตอนที่ 34-40 ผู้แปลใช้สำนวนภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย มีการนำคำศัพท์ทางพุทธศาสนาเข้ามาใช้ในการแปลชื่อตัวละคร และมีคำอธิบายความหมายชื่อตัวละคร คำทำนายชะตาชีวิตเขียนไว้เป็นเชิงอรรถ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของผู้ประพันธ์ง่ายขึ้น

2. ฉบับเต็ม 120 ตอน สำนักแปลของวิวัฒน์ ประชาเรื่องวิทย์ แปลจากต้นฉบับภาษาจีนฉบับแพร่หลาย 120 ตอน ใช้ชื่อว่า “*ความฝันในหอแดง*” พร้อมคำวิจารณ์ มีทั้งหมด 4 เล่ม ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ต้นไม้ เผยแพร่ในปี 2555 ผลงานการแปลของวิวัฒน์ ประชาเรื่องวิทย์ เป็นสำนวนการแปลที่รักษาความหมายเดิมของต้นฉบับภาษาจีนเอาไว้อย่างเคร่งครัด มีคำอธิบายชื่อตัวละครและมีการอธิบายขยายความ การดำเนินเรื่อง รวมถึงอธิบายพฤติกรรมตัวละครที่เชื่อมโยงกับความรัก ความโลภ ความโกรธและความหลง เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครมากขึ้น

3. ฉบับการ์ตูนสำนักแปลจากฉบับเงินเหวยตง (陈维东) ต้นฉบับภาษาจีนมีจำนวน 20 เล่ม แปลโดยอริสรา บัณฑิตภิมรมย์ และ สุณิชา เวชพงศา มีทั้งหมด 20 เล่ม ใช้ชื่อว่า “*ความฝันในหอแดง*” ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ทองเกษม ออกเผยแพร่ในปี 2556 ผลงานต้นฉบับของเงินเหวยตง ได้รับรางวัลชนะเลิศโครงการสนับสนุนหนังสือประเภทการ์ตูนและรางวัลชนะเลิศโครงการสนับสนุนที่งานสร้างสรรค์การ์ตูนประจำปี ค.ศ. 2008 จากกระทรวงวัฒนธรรมแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน สำนักการแปลฉบับการ์ตูนนี้ยึดตาม *ความฝันในหอแดง* ฉบับแพร่หลาย โดยเลือกตอนที่สำคัญมาเรียบเรียง ใช้ภาษาที่อ่านง่าย มีรูปภาพสวยงาม ประกอบ เหมาะสมกับการทำเป็นฉบับการ์ตูน เนื้อหาเน้นเรื่องไศกนาฏกรรมความรักของเจาเป่าอ้อว์ หลินไต้ฮั่ว และเซวี่ยเป่าไซ สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามเรียกร้องเสรีภาพด้านความรักของหนุ่มสาวในสังคมศักดินาจีน รวมถึงวิถีชีวิตของผู้คนทุกชนชั้น

4. ฉบับย่อสำนวนแปลของฉนวนา แปลจาก The Red Chamber ของ ฟอลีน เอ.เจิน ใช้ชื่อว่า “ความรักในหอแดง” ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์สันสกฤต วางจำหน่ายในปี 2559 หนังสือเล่มนี้เน้นเนื้อหาเรื่องราวชีวิตของหลินไต้ฮั่วเมื่อก้าวเข้ามาในตระกูลจ๋า เพื่ออาศัยยาหมู่และญาติฝ่ายมารดาในจวนทรงกั้ว ชีวิตช่วงแรกเต็มไปด้วยความหรรษาและการดูแลอย่างดีจากยาหมู่ จากนั้นหลินไต้ฮั่วต้องเผชิญกับปัญหาความรักที่ทำให้ตนต้องตรอมใจ *ความรักในหอแดง* เล่มนี้มุ่งเปิดโปงและตีแผ่ความเสื่อมโทรมของสังคมศักดินาในสมัยราชวงศ์ชิง ชีวิตของสตรีที่ไร้อำนาจ และต้องเป็นประภักษ์ต่อกัน อันเนื่องมาจากประเพณีที่อนุญาตให้บุรุษมีอนุภรรยาได้ *ความรักในหอแดง* ยังสะท้อนภาพผู้คนทุกชนชั้น ตั้งแต่เจ้านายผู้สูงศักดิ์ไปจนถึงบ่าวไพร่

5. ฉบับย่อสำนวนแปลของยศไกร ส.ตันสกุล ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์แสงดาว เผยแพร่ในปี 2564 ซึ่งจัดอยู่ในชุด 4 ชุดยอววรรณคดีจินคลาสสิก ใช้ชื่อว่า “ความฝันในหอแดง” สำนวนแปลนี้มีทั้งหมด 31 ตอน ต้นฉบับเป็นฉบับที่รัฐบาลจีนสนับสนุนให้เผยแพร่ จึงมีการตัดทอนเนื้อหาออกไป เนื้อเรื่องจึงกระชับ สำนวนแปลฉบับนี้เริ่มด้วยการสรุปตัวละครหลักและ 12 หุิงงามแห่งเมืองจินหลิง ดำเนินเรื่องต่อโดยเริ่มจากจ๋าฮั่ววีซุนพบรักสาวไซในบ้านสกุลหลิน หลินไต้ฮั่วออกเดินทางเรื่อยมาจนถึงตอนสุดท้ายคือจ๋าเป่าฮั่ววีสอบติตราชการ สละเรื่องทางโลก ภาคผนวกของสำนวนแปลนี้กล่าวถึงที่มาของวรรณคดีและประวัติของเจาเสวียฉิน จุดเด่นของสำนวนการแปลนี้คือ เนื้อหากระชับ เน้นการบรรยายเรื่องโดยไม่เน้นอรรถรสทางภาษา บทกวีหรือบทพูดของตัวละครมากนัก ทำบทยามีอธิบายเสริม เพื่อขยายความปริศนาสำคัญที่เกี่ยวกับตัวละครหรือความเป็นไปของการดำเนินเรื่อง ความยาวของแต่ละบทใกล้เคียงกันคือไม่เกิน 6 หน้า จึงเหมาะกับผู้อ่านที่ต้องการอ่านเอาเรื่อง ไม่เน้นความงามทางภาษาและบทกวี

ดังนั้นสรุปได้ว่า ปัจจุบันในประเทศไทยพบสำนวนแปล *ความฝันในหอแดง* ทั้งหมด 5 สำนวน แบ่งเป็นสำนวนแปลฉบับย่อจำนวน 3 สำนวนได้แก่ สำนวนแปลของวรทัศน์ เดชจิตกร สำนวนแปลของฉนวนา และสำนวนแปลของยศไกร ส.ตันสกุล ซึ่งสำนวนการแปลในกลุ่มนี้เน้นเหตุการณ์สำคัญของวรรณคดี เน้นเรื่องราวความรักระหว่างจ๋าเป่าฮั่ววีกับหลินไต้ฮั่ว รวมถึงความเป็นไปของตัวละครสำคัญ สำหรับสำนวนแปลฉบับการ์ตูน จำนวน 1 สำนวน ของอริสรา บัณฑิตภิรมย์ และ สุภนิชา เวชพงศา เน้นเหตุการณ์สำคัญและความรักของตัวละครเป็นสำคัญ ส่วนสำนวนการแปลที่สมบูรณ์ที่สุดคือฉบับ 120 ตอนของวิวัฒน์ ประชาเรืองวิทย์

อนึ่ง ผู้วิจัยเห็นว่าสาเหตุที่ทำให้การศึกษาวิจัย *ความฝันในหอแดง* ในวงวิชาการไทยยังมีจำนวนผลงานที่ค่อนข้างน้อย มีปัจจัยหลัก 3 ประการ ประกอบด้วย

1. ผลงานแปล *ความฝันในหอแดง* ฉบับภาษาไทยที่สมบูรณ์ 120 ตอน มีเพียงสำนวนเดียว ซึ่งเป็นสำนวนที่อ่านแล้วเข้าใจยาก เนื่องจากสำนวนแปลของวิวัฒน์ ประชาเรืองวิทย์ใช้ภาษาที่รักษาความหมายเดิมของรูปประโยคหรือคำที่ใช้อย่างเคร่งครัด ทำให้ขาดวรรณศิลป์ทางภาษา ผู้อ่านต้องอาศัยการตีความและใช้เวลาทำความเข้าใจเนื้อหา อาจเกิดความเข้าใจตัวบทที่คลาดเคลื่อนได้ ส่งผลให้นักวิชาการชาวไทยที่สนใจศึกษา *ความฝันในหอแดง* จำเป็นต้อง

ย้อนกลับไปอ่านตัวบทวรรณคดีจีนต้นฉบับประกอบความเข้าใจ ดังนั้นผู้อ่านส่วนหนึ่งจึงหันมาเลือกอ่านสำนวนของผู้แปลท่านอื่นข้างต้นที่เน้นความสั้น กระชับ อ่านเอาใจความสำคัญได้ง่ายมากกว่า ทั้งนี้สำนวนการแปลที่มีความแตกต่างกันนั้น ย่อมทำให้ผู้อ่านมีความรู้ ความเข้าใจต่อวรรณคดีเรื่องนี้ต่างกันไปด้วย หากในอนาคตมีผลงานแปลฉบับใหม่เกิดขึ้นย่อมส่งผลต่อการเผยแพร่เรื่อง *ความฝันในหอแดง* แก่ผู้อ่านในประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์ของผู้แปลหนังสือในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์เน้นงานวรรณคดีที่รับใช้การเมืองการปกครอง หรือเพื่อเทิดพระเกียรติพระมหากษัตริย์หรือแปลไปเพื่อประโยชน์ต่อการทำสงคราม ทำให้ได้รับการสนับสนุนจากพระมหากษัตริย์หรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ทว่าแก่นเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคมในช่วงเวลานั้น จึงอาจเป็นเหตุผลหลักที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากราชสำนักไทยในขณะนั้น ซึ่งวินัย สุภิส (2553) ได้ศึกษาวิวัฒนาการวรรณกรรมจีนในภาษาไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2411-2475 โดยสรุปผลการศึกษาไว้ว่าการริเริ่มให้มีการแปลเรื่องจีนเป็นภาษาไทยนั้นนับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 โดยเฉพาะการแปลเรื่อง *สามก๊ก* ที่เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นแบบแผนครั้งสำคัญให้เกิดการแปลเรื่องจีนอื่น ๆ ตามมา จุดมุ่งหมายสำคัญในการแปลช่วงสมัยรัชกาลที่ 1-2 แปลเพราะเป็นประโยชน์ต่อราชการ บ้านเมือง การศึกษาเรียนรู้พิชัยสงคราม เช่น การแปลเรื่อง *สามก๊ก* ในสมัยรัชกาลที่ 1 การแปลเรื่อง *เสียดก๊ก* ในสมัยรัชกาลที่ 2 หรือเรื่อง *ไซฮัน* ที่แปลคราวเดียวกับ *สามก๊ก* ต่างเป็นวรรณคดีจีนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง ต่อมาจึงมีการแปล *สามก๊ก* หลากหลายสำนวน ทำให้เรื่อง *สามก๊ก* มีอิทธิพลต่อวงวิชาการไทยมาอย่างยาวนานมากกว่าวรรณคดีจีนเรื่องอื่น ๆ กระทั่งสมัยรัชกาลที่ 4 จุดมุ่งหมายของการแปลมุ่งเน้นเพื่อความบันเทิงมากขึ้น ประกอบกับการมีเทคโนโลยีการพิมพ์ที่ก้าวหน้า ส่งผลให้การแปลเรื่องจีนเป็นไปเพื่อศึกษาหาความรู้ ความบันเทิง เสริมความคิดเพิ่มมากขึ้น ภายหลังจึงเห็นผลงานการตีพิมพ์บทความที่เกี่ยวข้องกับ *ความฝันในหอแดง* ลงในหนังสือพิมพ์สากลหรือชื่อภาษาจีนว่า 《世界日报》

3. นักวิจัยชาวไทยที่สนใจวรรณคดีเรื่องนี้ยังคงต้องศึกษาจากตัวบทภาษาจีนเป็นหลัก ซึ่งในวงวิชาการไทยยังขาดผู้เชี่ยวชาญวรรณคดีเรื่องนี้อย่างจริงจัง เนื่องจากความซับซ้อนด้านการดำเนินเรื่องและปมปริศนาที่แฝงไว้ในตัวบทวรรณคดีเรื่องนี้ ทั้งยังมีการแทรกเรื่องวัฒนธรรมสภาพสังคมศักดินาจีนที่นักวิชาการไทยจำเป็นต้องมีภูมิหลังความรู้ด้านประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม จึงจะสามารถทำความเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างถ่องแท้ เห็นได้จากจำนวนผลงานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีระยะเวลาที่ทิ้งห่างค่อนข้างนาน อนึ่งผู้เชี่ยวชาญภาษาจีนในประเทศไทยอาจเห็นว่า หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่อง *ความฝันในหอแดง* สามารถศึกษาจากผลงานในวงวิชาการจีนได้ เนื่องจากการศึกษาเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในวงวิชาการจีนมีผลการศึกษาค่อนข้างสมบูรณ์ ครอบคลุมทุกด้าน จึงไม่จำเป็นศึกษาวิจัยเพิ่มเติม

อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการศึกษา *ความฝันในหอแดง* ในวงวิชาการไทยของนักวิจัยหรือนักวิชาการที่มุ่งศึกษาวรรณคดีเรื่องนี้ยังคงมีการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานอย่างต่อเนื่อง

รวมถึงงานแปลตัวบทวรรณคดี ซึ่งเห็นได้จากจำนวนผลงานการแปลที่ออกมาเผยแพร่สู่สังคม นักอ่านอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา ช่วยทำให้เกิดการขยายวงกว้างทางการศึกษา อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ศึกษาข้ามศาสตร์ทั้งด้านวรรณคดีและการแปล แนวทางการศึกษาในวงวิชาการไทยจึงสามารถศึกษาในประเด็นอื่นที่เชื่อมโยงกับความสนใจหรือช่องว่างทางการศึกษาที่นักวิชาการชาวไทยยังขาดการศึกษาวิเคราะห์หรือต่อยอดผลการศึกษาในอดีตได้ รวมถึงอาจแปลวรรณคดีเป็นฉบับสมบูรณ์ 120 ตอนอีกสำนวนหนึ่ง เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลหรือเปิดโอกาสให้ผู้อ่านรุ่นหลังศึกษาค้นคว้าได้อย่างกว้างขวางมากขึ้นอีกด้วย

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะในนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยนี้รวบรวม สังเคราะห์การศึกษาเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ทั้งในวงวิชาการจีนและไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสถานภาพการศึกษาในวงกว้างและการศึกษาข้ามศาสตร์ สาขาวิชาเพิ่มมากขึ้น โดยหวังว่านักวิชาการชาวไทยและผู้สนใจที่ต้องการศึกษาวิเคราะห์วรรณคดีจีนเรื่อง *ความฝันในหอแดง* จะสามารถใช้งานวิจัยชิ้นนี้เป็นหนึ่งในแหล่งข้อมูลสำหรับศึกษาเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ต่อไปได้ แม้ปัจจุบันการศึกษาวิจัยเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในวงวิชาการไทยยังมีข้อมูลจำกัด แต่ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยนี้จะมีส่วนช่วยผลักดันให้เกิดการสร้างสรรคผลงานการศึกษาวิจัยแก่วงวิชาการไทยต่อไป

10.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

สถานภาพการศึกษาเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในวงวิชาการไทยยังมีจำนวนจำกัด ดังนั้นผู้ที่สนใจศึกษาสามารถค้นคว้าวิจัยประเด็นอื่นที่สามารถดำเนินการวิจัยต่อไปได้ เพื่อลดช่องว่างและเพิ่มพูนข้อมูลทางวิชาการ อาทิ ประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาสำนวนการแปลแต่ละสำนวน การศึกษาภาคต่อของวรรณคดี การดัดแปลงวรรณคดีไปสู่บทละคร การศึกษาความสัมพันธ์ไทยและจีนผ่านวรรณคดี รวมถึงสถานภาพการศึกษาวรรณคดีเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ในช่วงระยะเวลาอื่น ๆ ประเด็นเหล่านี้สามารถศึกษาต่อไปได้ในฐานะนักวิจัยชาวไทยที่สนใจหรือชื่นชอบศึกษาวรรณคดีเรื่องนี้

10.3 ข้อจำกัดของงานวิจัย

เนื่องด้วยงานวิจัยชิ้นนี้กำหนดขอบเขตระยะเวลาการศึกษาสถานภาพการวิจัยเรื่อง *ความฝันในหอแดง* ช่วง พ.ศ. 2545-2564 ดังนั้นจึงมีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลา ทำให้ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาผลงานวิจัยที่อยู่นอกเหนือช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งผู้สนใจสามารถศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือขอบเขตระยะเวลาของงานวิจัยนี้เพิ่มเติมได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งที่ปรากฏในฐานข้อมูลของวงวิชาการจีนและไทย

เอกสารอ้างอิง/References

- จังกัวเฟิง 张国风. (2021). โครงเรื่องของความฝันในหอแดง. วารสารความฝันในหอแดง (红楼梦学刊), (6), 162-175.
- เจิงชิงอู่ 曾庆雨. (2021). การวิเคราะห์โครงเรื่องและแนวคิดของตัวบทวรรณคดีเรื่องความฝันในหอแดง. วารสารความฝันในหอแดง (红楼梦学刊), (5), 94-110.
- โจวหู่ซัง 周汝昌. (2018). โจวหู่ซังอธิบายบันทึกของศิลา [周汝昌校订批点石头记]. อี้หลิน.
- เฉาเสวี่ยฉิน และ เกาเอ้อ 曹雪芹、高鹗. (2019). ความฝันในหอแดง. ฉือไต้เหวินอี.
- เฉาลี่ปัว 曹立波. (2017). วิจารณ์สิบสองดรุณีแห่งความฝันในหอแดง [《红楼十二钗评传》]. เหวินหมินเหวินเซวี่ย.
- ชีวซุหลุน. (2551). แนวคิดหลักกอมตะวรรณคดีจีนความฝันในหอแดง. วารสารจีนวิทยา, 2, 50-59.
- เซียน เหวิน. (2555). ผู้หญิงใน “อุดมคติ” จากมุมมองทางวัฒนธรรมไทยกับจีน การศึกษาเปรียบเทียบนางเอกในวรรณกรรมเรื่อง สี่แผ่นดิน และความฝันในหอแดง [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository.
- ต้วนเจียงลี่ 段江丽. (2017). การศึกษางานวิจัยในศาสตร์หอแดงวิทยา [《红学研究论辩》]. เหลียวหนิงเหวินหมิน.
- เต็งนำ 邓娜. (2009). เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรมจีนและตะวันตกระหว่างตัวละครสตรีเอกหลินไต้ฮวี่ในความฝันในหอแดงและเจน แอร์จากนวนิยายเรื่อง ความรักของเจน แอร์ [《简·爱》与《红楼梦》女主人公形象的比较研究——中西文化互观中的简·爱与林黛玉]. มหาวิทยาลัยครุศาสตร์หนัน.
- เถาเหว่ย, หวังฮูย, และ หม่าซือซง 陶玮、王慧、马思聪. (2021). รายงานการศึกษารายงานพัฒนาหอแดงวิทยาในประเทศจีนประจำปี ค.ศ. 2020 [2020年度中国红学发展研究报告]. วารสารความฝันในหอแดง (红楼梦学刊). (2), 1-35.
- ชนัสต์ สุวัฒน์มหาตม์. (2555). เมี่ยวอู่: หนึ่งในสิบสองดรุณีแห่งจินหลิงในความคิดของเฉาเสวี่ยฉิน. ใน ปกรณ ติมปณฺสรณ์ (บรรณาธิการ), เหตุเกิดในราชวงศ์ชิง (หน้า 159-195). ขวนอาน.
- ชนัสต์ สุวัฒน์มหาตม์. (2560). หวังซีเฟิง ดาวร้ายในสิบสองดรุณีแห่งจินหลิง ใน ปกรณ ติมปณฺสรณ์ (บรรณาธิการ), ดาวร้ายในประวัติศาสตร์วัฒนธรรมจีน (หน้า 54-107). ขวนอาน.
- ชนัสต์ สุวัฒน์มหาตม์. (2565). วิเคราะห์กรอบจารีต “สามคล้ายตามสี่คุณธรรม” ผ่านตัวละคร “จย๋อชิงซุน”. ใน ปกรณ ติมปณฺสรณ์ (บรรณาธิการ), การประชุมวิชาการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หัวข้อ สตรีในประวัติศาสตร์วัฒนธรรมจีน (หน้า 138-180). ศูนย์จีนศึกษาและศูนย์การเรียนรู้ศึกษาบรมราชกุมารี สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- นัยน์พัศ อธิษฐ์พัศ. (2561). ความย้อนแย้งแห่งเสรีภาพในนวนิยายเรื่อง ความฝันในหอแดง และนวนิยายของมัวเหียน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository.
- พัชนี ตั้งยืนยง. (2555). ความรู้ที่ถูกจองจำ: หนังสือต้องห้ามในราชวงศ์ชิง. ใน ปกรณ์ ลิ้มปทุมสรณ์ (บรรณาธิการ), *เหตุเกิดในราชวงศ์ชิง* (หน้า 134-157). ชวนอ่าน.
- ภูเทพ ประภากร. (2564a). ความฝันในหอแดง ภาพสะท้อนการรักษาสถาบันภาพและบทบาทของสตรีจีนในสังคมศักดินา. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ*, 8(1), 97-110.
- ภูเทพ ประภากร. (2564b). คุณค่าสตรีตามแนวคิดปิตาธิปไตยในสังคมศักดินาจีนจากวรรณคดีเรื่อง ความฝันในหอแดง. *วารสารอักษรศาสตร์*, 50(1), 17-41.
- ภูเทพ ประภากร. (2565). จงอย่าท้อ: สตรีนักปฏิรูปภายใต้สังคมชายเป็นใหญ่ในวรรณคดีเรื่องความฝันในหอแดง. *วารสารวิชาการภาษาและวัฒนธรรมจีน*, 9(1), 249-278.
- มู่ใจ 木斋. (2019). ความสัมพันธ์ระหว่างเฉาเสวี่ยฉินกับความฝันในหอแดง [论曹雪芹与《红楼梦》的关系]. *Journal of Shanxi University (Philosophy & Social Science)*, 42(3), 34-44.
- ยศไกร ส.ตันสกุล. (2564). ความฝันในหอแดง. แสงดาว.
- วินัย สุกใส. (2553). วิวัฒนาการวรรณกรรมจีนในภาษาไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2411-2475 (ตอนที่ 1). *วารสารจีนศึกษา*, 3(3), 212-240.
- เว่ยอิง 魏颖. (2019). การสะท้อนภาพลักษณ์เฉาเสวี่ยฉินและการบรรยายภาพสะท้อนผ่านตัวละครของเรื่องความฝันในหอแดง. *วารสารความฝันในหอแดง (红楼梦学刊)*, (2), 185-200.
- หวังลี่เหวิน 王丽文. (2005). จือเยี่ยนใจวิจารณ์ความฝันในหอแดง [《脂砚斋批评本红楼梦》]. เยว่ลี่.
- หวังเวินจิง 王文婧. (2021). วิเคราะห์การแปลบทกวีในวรรณคดีเรื่องความฝันในหอแดงเป็นภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดสุนทรียศาสตร์ [从翻译美学角度浅谈《红楼梦》中诗歌的英译]. *Journal of Chifeng University (Soc.Sci.)*, 42(2), 78-81.
- หวังฮุย 王慧. (2005). การศึกษาผลการวิจัยสวนต้ากวนหยวน [大观园研究综述]. *วารสารความฝันในหอแดง (红楼梦学刊)*, (2), 278-311.
- หลี่หว่าเหยว 李华维. (2021). การศึกษาสุนทรียศาสตร์ด้านการแปลตัวบทความฝันในหอแดงเป็นภาษาไทย [《红楼梦》泰译本回目翻译美学研究]. *Journal of Chengdu University (Social Sciences)*, (5), 116-128.
- หานจินรู่ย และ จงย่าเหวินจง 贾文忠、韩金瑞. (2007). หนังสือรวมตัวละครในวรรณคดีความฝันในหอแดง [红楼梦人物大全]. สำนักพิมพ์ธุรกิจนานาชาติ.
- หลิวซินอู่ 刘心武. (2016). หลิวซินอู่ไขปริศนาหงโหลวเมิ่ง [刘心武揭秘红楼梦]. อี้หลิน.
- หลี่หงยวน 李鸿渊. (2011ก). การศึกษาเปรียบเทียบตัวละครความฝันในหอแดง [红楼梦人物对比研究]. มหาวิทยาลัยเจ้อเจียง.

- หลี่หงยวน 李鸿渊. (2011ข). การสรุปข้อวิจารณ์ช่วงสิบห้าปีภายใต้แนวคิดสตรีนิยมของวรรณคดีเรื่องความฝันในหอแดง [近十五年来红楼梦之女性主义批评综述]. *วารสารความฝันในหอแดง (红楼梦学刊)*, (1), 167-188.
- หลิวหย่งเหลียง 刘永良. (2007). เจาเสวี่ยฉินและความฝันในหอแดงในมุมมองของเหมาตุน การวิเคราะห์บทบาทความฝันในหอแดงฉบับตัดทอนและหนังสือประวัติเจาเสวี่ยฉิน [矛盾眼中的曹雪芹和《红楼梦》]. *วารสารความฝันในหอแดง (红楼梦学刊)*, (6), 1-19.
- หู่เหวินปิน 胡文彬. (1991). การศึกษาการเผยแพร่ความฝันในหอแดงในประเทศไทย [梦在红楼传佛国——《红楼梦》在泰国的流传和研究]. *Chinese Literature and History (文史知识)*, (1), 100-105.
- หยวนสิงเผ่ย 袁行霈. (2014). *ประวัติวรรณคดีจีน (เล่มที่ 3)*. การศึกษาอุดมศึกษา.
- โหวจวินไฉ และ อู๋วันเจ้อ 侯钧才、吴蕴泽. (2021). การสังเคราะห์ผลการศึกษข้ามวัฒนธรรมของวรรณคดีเรื่องความฝันในหอแดง. *การศึกษาประวัติเจาเสวี่ยฉิน*. (1), 178-185.
- อันผิงชิว และ จังผะเหิง 安平秋、章培恒. (1988). *A Complete Introduction of Chinese Banned Books [中国禁书大观]*. วัฒนธรรมเชียงใหม่.
- อู๋อู่วิสัย และ เหยาเสี่ยวเฟย 吴玉霞、姚晓菲. (2006). สังเคราะห์งานวิจัยความสำเร็จในการสร้างตัวละครความฝันในหอแดง [红楼梦人物形象描写成就研究综述]. *Journal of Henan Institute of Education (Philosophy and Social Sciences)*, 25(2), 33-38.